

RÓWIEŚNICZY

RAPORT 2026
O PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ

RÓWIEŚNICZY

RÓWIEŚNICZY

AUTORZY:

Joanna Kopycka, Szymon Wójcik, Piotr Raczyński

REDAKCJA:

Agnieszka Rebelak

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD:

Paweł Bijak

Copyright © 2026 Fundacja Dajemy Dzieciom Się

CYTOWANIE:

Kopycka, J., Wójcik, S., Raczyński, P. (2026).
RÓWIEŚNICY. Raport o przemocy rówieśniczej 2026,
Fundacja Dajemy Dzieciom Się.

ISBN 978-83-65675-22-4

Fundacja Dajemy Dzieciom Się

ul. Walecznych 59
03-926 Warszawa
Tel. (+48 22) 616 16 69
fdds@fdds.pl
www.fdds.pl

Partnerzy strategiczni

Patronat honorowy

Nie przescrolluj życia
#ForGoodConnections

saferinternet.pl

AUTORZY RAPORTU

Joanna Kopycka

absolwentka Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych UW, specjalistka ds. badań w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, gdzie realizuje projekty badawcze z zakresu bezpieczeństwa dzieci i przemocy wobec dzieci. Doktorantka na Uniwersytecie Warszawskim, jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół edukacji, zdrowia i bezpieczeństwa dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa dzieci w sporcie.

Szymon Wójcik

doktor nauk socjologicznych, koordynator działu badawczego w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, adiunkt w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych UW, wykładowca akademicki. Członek zespołu ds. etyki badań społecznych z udziałem dzieci przy Rzecznictwie Praw Dziecka, koordynator i realizatorów licznych projektów badawczych z obszaru bezpieczeństwa dzieci, w tym bezpieczeństwa dzieci w internecie oraz autor publikacji naukowych w tej tematyce.

Piotr Raczyński

student psychologii Uniwersytetu SWPS, konsultant Ogólnopolskiego Pogotowia dla osób Doświadczających Przemocy Domowej „Niebieska Linia”, stażysta w dziale badawczym FDDS. Posiada doświadczenie w prowadzeniu warsztatów i grup wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Jego główne zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problematyki przemocy.

spis treści

Najważniejsze wyniki	8
Key Results	11
Wstęp	14
Definicje	18
Cele badania	18
Metodologia	19
Wyniki	22
Aktywność w internecie	22
Doświadczenie przemocy rówieśniczej	24
Zgłaszanie i reagowanie na przemoc rówieśniczą	33
Klimat szkolny	39
Podsumowanie i rekomendacje	43
Bibliografia	44

Najważniejsze wyniki

JAKA JEST SKALA DOŚWIADCZENIA PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ PRZEZ POLSKICH NASTOLATKÓW?

- Doświadczenie przemocy rówieśniczej wśród polskich nastolatków jest zjawiskiem powszechnym. **Zdecydowana większość badanych uczniów (87%) doświadczyła w ciągu ostatniego roku przynajmniej z jedną z analizowanych form przemocy rówieśniczej.** Trzy czwarte badanych (75%) doświadczyło co najmniej jednej formy cyberprzemocy, a niemal dwie trzecie (63%) – jednej z badanych form przemocy fizycznej.

JAKICH FORM PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ NAJCZĘŚCIEJ DOŚWIADCZAJĄ UCZNIOWIE?

- **Najczęściej wskazywaną formą przemocy było wyśmiewanie i krytykowanie wyglądu (58%), a następnie otrzymywanie nieprzyjemnych wiadomości w internecie (56%).** Ponad połowa uczniów doświadczyła także wykluczenia z grupy lub aktywności online (53%) oraz celowego uderzenia (53%). Wyniki te pokazują, że przemoc rówieśnicza dotyczy zarówno relacji bezpośrednich, jak i aktywności internetowej młodzieży. Szczególnie rozpowszechnione okazały się przemoc psychiczna i emocjonalna.

CZY MŁODZI LUDZIE ZGŁASZAJĄ PRZEMOC RÓWIEŚNICZĄ?

- Jedna trzecia badanych uczniów (35%) zgłosiła sytuację przemocy rówieśniczej dotyczącą ich samych lub innych osób. Jednocześnie **15% respondentów przyznało, że mimo wiedzy o przemocy nikomu nie zgłosiło tego faktu.**

JAKIE SĄ BARIERY W ZGŁASZANIU PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ?

- Najczęściej wskazywaną przyczynę braku zgłoszenia przemocy stanowiło przekonanie, że sytuacja nie była poważna (44%). Co czwarty badany (25%) zadeklarował, że „nie przyszło mu to do głowy”, a co piąty uczeń (20%) nie zrobił tego z powodu strachu. **Dodatkowo 11% respondentów wskazało, że nie wiedziało, komu powinno zgłosić taką sytuację.**

CO DZIAŁO SIĘ PO ZGŁOSZENIU PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ?

- Wśród uczniów, którzy zgłosili przemoc rówieśniczą, tylko jedna trzecia (33%) zadeklarowała, że spotkała się z wysłuchaniem i próbą udzielenia pomocy.
- Jednocześnie ponad jedna piąta uczniów (22%) otrzymała wyłącznie obietnicę pomocy bez podjęcia dalszych działań, a 16% badanych zadeklarowało, że ich zgłoszenie zostało zignorowane. **Łącznie niemal co trzeci uczeń (32%), który zgłosił przemoc, doświadczył braku realnej reakcji ze strony szkoły lub dorosłych.**
- Tylko 39% uczniów uznało, że w wyniku zgłoszenia otrzymało pomoc, dzięki której problem został rozwiązany. Jednocześnie 21% uczniów wyraźnie zadeklarowało, że ich problem nie został rozwiązany, a 9% miało z powodu zgłoszenia dodatkowe trudności.

CZY MŁODZIEŻ WIE, GDZIE SZUKAĆ POMOCY W TRUDNYCH SYTUACJACH I DO KOGO SIĘ W NICH ZWRACAĆ?

- Większość nastolatków (79%) zadeklarowała, że wie, gdzie szukać pomocy w trudnej sytuacji. Jednocześnie około co dziesiąty uczeń nie posiada takiej wiedzy, a 12% badanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.
- Najczęściej wskazywanymi osobami zaufania byli rodzice (41%) oraz przyjaciele (37%). **Znacznie rzadziej uczniowie deklarowali zwrócenie się o pomoc do przedstawicieli szkoły – wychowawcy (5%), pedagoga lub psychologa szkolnego (2%) czy innego nauczyciela (1%).** Co istotne, 6% młodych osób zadeklarowało, że nie ma nikogo, komu mogłoby powiedzieć o swoich trudnościach.

JAKI PROCENT UCZNIÓW DOŚWIADCZA DRĘCZENIA RÓWIEŚNICZEGO (BULLYINGU) W KONTAKCIE BEZPOŚREDNIM I ZA POŚREDNICTWEM INTERNETU (CYBERBULLYINGU)?

- **Co trzeci uczeń (31%) doświadczył *bullyingu***, czyli powtarzalnego dręczenia rówieśniczego w kontakcie bezpośrednim. **Co piąty badany (20%) zadeklarował doświadczenie *cyberbullyingu***, czyli dręczenia z użyciem internetu lub telefonu.
- Jednocześnie jedna czwarta uczniów (25%) przyznała się w badaniu do stosowania *bullyingu*, a 13% – do stosowania *cyberbullyingu*
- Analiza danych pokazała jednak, że doświadczenie i stosowanie *bullyingu* często się nakładają. Ponad połowa uczniów stosujących *bullying* jednocześnie go doświadczyła.

KTO CZĘŚCIEJ DOŚWIADCZA DRĘCZENIA RÓWIEŚNICZEGO I JE STOSUJE?

- Doświadczenie oraz stosowanie *bullyingu* i *cyberbullyingu* różnicowały przede wszystkim wiek i płeć respondentów.
- **Młodsze nastolatki (10–12 lat) częściej doświadczały *bullyingu* oraz częściej angażowały się w jego stosowanie niż starsza młodzież.** W grupie 16–17-latków wskaźniki zarówno doświadczenia, jak i sprawstwa przemocy były niższe.
- Chłopcy częściej niż dziewczęta deklarowali stosowanie *bullyingu* (30% wobec 19%) oraz *cyberbullyingu* (15% wobec 10%). **Dziewczęta częściej doświadczały przemocy psychicznej i cyberprzemocy, natomiast chłopcy – przemocy fizycznej.**
- Szczególnie wysokie wskaźniki doświadczenia i stosowania przemocy dotyczyły osób określających swoją płeć jako „inną”. W tej grupie częściej obserwowano zarówno doświadczenie *bullyingu* i *cyberbullyingu*, jak i sprawstwo *cyberprzemocy*.

JAK UCZNIOWIE OCENIAJĄ KLIMAT W SWOICH SZKOŁACH I JAKI JEST JEGO ZWIĄZEK Z DOŚWIADCZENIEM BULLYINGU I CYBERBULLYINGU?

- Większość uczniów (59%) deklarowała, że czuje się w swojej szkole bezpiecznie, jednak jedynie 39% badanych przyznało, że chętnie chodzi do szkoły. Relacje z nauczycielami były oceniane lepiej niż relacje między uczniami – tylko 38% respondentów uznało, że uczniowie są wobec siebie życzliwi i pomocni.
- Badanie wykazało wyraźny związek pomiędzy oceną klimatu szkoły a doświadczeniem przemocy rówieśniczej. **Im gorzej uczniowie oceniali klimat swojej szkoły, tym częściej deklarowali doświadczenie *bullyingu* i *cyberbullyingu*.**

JAKI JEST ZWIĄZEK EMPATII Z BULLYINGIEM I CYBERBULLYINGIEM?

- Poziom empatii był wyraźnie związany ze skalą stosowania przemocy rówieśniczej. **Uczniowie o niższym poziomie empatii częściej angażowali się zarówno w *bullying*, jak i *cyberbullying*.**
- Wśród respondentów z bardzo niskim poziomem empatii *bullying* stosowało 30% uczniów, podczas gdy w grupie osób z bardzo wysokim poziomem empatii – 17%. Podobną zależność zaobserwowano w przypadku *cyberbullyingu*: stosowało go 19% uczniów z bardzo niską empatią oraz 9% uczniów z bardzo wysokim poziomem empatii.

Key Results

WHAT IS THE SCALE OF PEER VIOLENCE EXPERIENCED BY POLISH ADOLESCENTS?

- Experiencing peer violence is a widespread phenomenon among Polish adolescents. The vast majority of surveyed students (87%) experienced at least one of the analyzed forms of peer violence during the previous year. Three quarters of respondents (75%) experienced at least one form of cyberviolence, while nearly two thirds (63%) experienced one of the analyzed forms of physical violence.

WHAT FORMS OF PEER VIOLENCE DO STUDENTS EXPERIENCE MOST OFTEN?

- The most commonly reported form of violence was mocking and criticizing appearance (58%), followed by receiving unpleasant messages online (56%). More than half of students also experienced exclusion from a group or online activities (53%) and being intentionally hit (53%).
- These findings show that peer violence affects both direct interpersonal relationships and young people's online activity. Psychological and emotional violence proved to be particularly widespread.

DO YOUNG PEOPLE REPORT PEER VIOLENCE?

- One third of surveyed students (35%) reported incidents of peer violence concerning themselves or other people. At the same time, 15% of respondents admitted that although they knew about violence, they did not report it to anyone.

WHAT ARE THE BARRIERS TO REPORTING PEER VIOLENCE?

- The most frequently indicated reason for not reporting violence was the belief that the situation was not serious (44%). One in four respondents (25%) stated that "it simply did not occur to them" to report it, while one in five students (20%) did not report violence because of fear. Additionally, 11% of respondents indicated that they did not know to whom such situations should be reported.

WHAT HAPPENED AFTER STUDENTS REPORTED PEER VIOLENCE?

- Among students who reported peer violence, only one third (33%) declared that they were listened to and that attempts were made to provide them with help.
- At the same time, more than one fifth of students (22%) encountered only promises of help without any further action being taken, while 16% stated that their report was ignored. Altogether, nearly one third of students (32%) who reported violence experienced a lack of meaningful response from the school or adults.
- Only 39% of students believed that, as a result of reporting, they received help that solved the problem. At the same time, 21% clearly stated that their problem was not resolved, and 9% experienced additional difficulties because they had reported the violence.

DO ADOLESCENTS KNOW WHERE TO SEEK HELP IN DIFFICULT SITUATIONS AND WHOM DO THEY TURN TO?

- Most adolescents (79%) declared that they knew where to seek help in difficult situations. At the same time, around one in ten students did not have such knowledge, while 12% of respondents were unable to answer this question clearly.
- Parents (41%) and friends (37%) were the most frequently indicated trusted persons. Students were much less likely to seek help from school staff, such as class teachers (5%), school counsellors or psychologists (2%), or other teachers (1%). Importantly, 6% of young people declared that they had nobody they could talk to about their difficulties.

WHAT PERCENTAGE OF STUDENTS EXPERIENCE BULLYING IN DIRECT CONTACT AND CYBERBULLYING ONLINE?

- One in three students (31%) experienced bullying, defined as repeated peer victimization in direct contact. One in five respondents (20%) declared experiencing cyberbullying, that is bullying carried out through the internet or mobile phones.
- At the same time, one quarter of students (25%) admitted engaging in bullying, while 13% admitted engaging in cyberbullying.
- However, the analysis showed that experiencing and perpetrating bullying often overlap. More than half of students who engaged in bullying were also victims of it themselves.

WHO EXPERIENCES AND PERPETRATES BULLYING MORE OFTEN?

- The experience and perpetration of bullying and cyberbullying were primarily differentiated by respondents' age and gender.
- Younger adolescents (aged 10–12) experienced bullying more often and were also more likely to engage in bullying behavior than older youth. Among 16–17-year-olds, both victimization and perpetration rates were lower.
- Boys more often than girls declared perpetrating bullying (30% vs. 19%) and cyberbullying (15% vs. 10%). Girls more often experienced psychological violence and cyberbullying, while boys more frequently experienced physical violence.
- Particularly high rates of both experiencing and perpetrating violence concerned respondents who identified their gender as "other". In this group, both bullying and cyberbullying victimization, as well as cyberbullying perpetration, were reported more frequently.

HOW DO STUDENTS ASSESS THE CLIMATE IN THEIR SCHOOLS AND WHAT IS ITS RELATIONSHIP WITH BULLYING AND CYBERBULLYING?

- Most students (59%) declared that they felt safe at school, yet only 39% stated that they enjoyed going to school. Relationships with teachers were assessed more positively than peer relationships – only 38% of respondents believed that students were kind and supportive toward one another.
- The study revealed a clear relationship between school climate and experiences of peer violence. The more negatively students assessed their school climate, the more often they reported experiencing bullying and cyberbullying.

WHAT IS THE RELATIONSHIP BETWEEN EMPATHY AND BULLYING/CYBERBULLYING?

- The level of empathy was clearly associated with the scale of peer violence perpetration. Students with lower levels of empathy were more likely to engage in both bullying and cyberbullying.
- Among respondents with a very low level of empathy, 30% engaged in bullying, compared to 17% among students with a very high level of empathy. A similar relationship was observed for cyberbullying: 19% of students with very low empathy engaged in cyberbullying, compared to 9% among those with very high empathy.

Wstęp

Zjawisko przemocy rówieśniczej w świetle badań naukowych

Przemoc rówieśnicza jest jednym z głównych problemów dotyczących dzieci i młodzieży. Wyniki ogólnopolskiej *Diagnozy przemocy wobec dzieci w Polsce* Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę (Makaruk i in., 2023) wskazują, że jest to najpowszechniej doświadczana kategoria przemocy. Dotyczyła ona dwóch trzecich (66%) polskich nastolatków, a porównując dane z wcześniejszych edycji tego samego badania (przeprowadzonych w 2013 oraz 2018 r.), możemy zaobserwować wzrost skali tego zjawiska. W ciągu ostatnich dziesięciu lat znacząco zwiększył się odsetek uczniów, którzy doświadczyli przemocy psychicznej (z 28% w 2013 r. do 44% w 2023 r.). Wzrosła także skala doświadczenia przemocy fizycznej (z 41% do 48%). Warto dodać, że również badania dotyczące poziomu przemocy rówieśniczej w środowisku sportowym wskazują na znaczącą wagę tego problemu. Przeprowadzone w 2023 r. pierwsze w Polsce badanie skali przemocy wobec dzieci uprawiających regularnie sport ukazało, że krzywdzenia ze strony rówieśników doświadczyło 83% młodych zawodników (Wójcik i in., 2024).

Szczególnie dotkliwą formą przemocy rówieśniczej jest *bullying*, czyli dręczenie rówieśnicze polegające na celowym, powtarzalnym działaniu w układzie nierównowagi sił. W ten rodzaj przemocy zaangażowana jest zazwyczaj grupa uczniów, występująca nie tylko w roli bezpośrednich agresorów, ale także świadków, którzy poprzez swój brak reakcji wspierają agresorów. Ten rodzaj krzywdzenia rzadko przybiera postać przemocy fizycznej i najczęściej przejawia się w działaniach takich, jak: żarty, plotki, wykluczanie z grupy, ośmieszanie czy kradzież rzeczy. Jednocześnie to właśnie *bullying* ma najbardziej negatywny wpływ na dobrostan psychiczny dzieci (Olweus, 1993, 2013; Mróz, Wójcik, Pyżalski, 2022).

Wraz ze wzrostem dostępu do powszechnego korzystania z urządzeń elektronicznych oraz internetu przemoc wśród młodych ludzi przeniosła się i rozpowszechniła również w przestrzeni cyfrowej. Jest to tzw. cyberprzemoc. Odbywa się ona przede wszystkim za pośrednictwem portali społecznościowych czy komunikatorów, służących do publikowania postów i przesyłania wiadomości; może przybierać formę gróźb, szantażu, ośmieszania, a także cyfrowego wykluczenia (Pyżalski, 2012). Powszechność oraz normalizacja komentowania i oceniania zachowań, poglądów i wyglądu w przestrzeni internetowej powodują, że dla wielu młodych ludzi działania noszące znamiona przemocy emocjonalnej stały się czymś normalnym. Charakterystycznym jest też, że coraz więcej nastolatków nie potrafi rozpoznać, jakiego rodzaju zachowania obserwowane w internecie są formami przemocy (Lange i in., 2023). Niedawne badania jakościowe pokazują, że zarówno młodzież, jak i kadra pedagogiczna mają wciąż problemy z identyfikacją innych form przemocy rówieśniczej niż przemoc fizyczna (Kalisz, Suchecka i Światała, 2025).

Pomiar skali *bullyingu* jest skomplikowany, a wyniki różnią się zależnie od przyjętych definicji. Zasięg tego rodzaju przemocy jest mierzony w ujęciu porównawczym w największym światowym badaniu dotyczącym zdrowia dzieci prowadzonym przez WHO – Health Behaviour in School-aged Children (HBSC). Według tych analiz około 11% nastolatków doświadczało *bullyingu* w szkole. Polscy trzynastolatkowie zajmują szóste miejsce pod względem częstotliwości doświadczenia przemocy wśród czterdziestu czterech badanych krajów. Jednocześnie 15% nastolatków doświadczało *cyberbullyingu*. W każdej grupie wiekowej polska młodzież znajduje się w pierwszej piątce krajów i regionów o najwyższym odsetku osób doświadczających *cyberprzemocy*. Badania HBSC wskazują, że o ile skala tradycyjnego *bullyingu* pozostaje na względnie stałym poziomie, o tyle skala doświadczenia *cyberbullyingu* rośnie (Cosma i in., 2024). Na wysoką skalę problemu w Polsce zwracały też uwagę międzynarodowe badania EU Kids Online (Smahel i in., 2020).

Z badań prowadzonych w Polsce i na świecie wiemy, że na przemoc rówieśniczą narażone są bardziej dzieci, które doświadczają również trudności na innych polach – np. pochodzące z rodzin borykających się z problemami, krzywdzone przez rodziców lub będące świadkami przemocy w rodzinie (Tucker i in., 2020). Większe ryzyko dotyczy także dzieci, których rodzice nie interesują się życiem szkolnym (Przewłocka, 2015) i które nie odczuwają wsparcia rodziców i przyjaciół (Gouveia i in., 2021). W ujęciu statystycznym narażone są również dzieci z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym, z niepełnosprawnościami, różniące się wyglądem fizycznym, pochodzeniem etnicznym i kulturowym, z rodzin imigranckich (UNESCO, 2017). Zagrożone są także dzieci o niskim poziomie kompetencji społecznych i niskim statusie w grupie rówieśniczej (Cook i in., 2010). Należy jednocześnie pamiętać, że często te same dzieci mogą zarówno doświadczać przemocy ze strony rówieśników, jak i same ją stosować – np. jako działania odwetowe wobec braku reakcji i niemożności poradzenia sobie z problemem (Mróz, Wójcik, Pyżalski, 2022).

Klimat szkoły odgrywa istotną rolę w ograniczaniu przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy. Badania wskazują, że pozytywny klimat szkolny, oparty na poczuciu bezpieczeństwa, wspierających relacjach między uczniami i nauczycielami oraz jasnych normach społecznych, wiąże się z niższym poziomem wiktyimizacji cyberprzemocą (Li i in., 2025). Jego znaczenie widoczne jest również w skuteczności programów profilaktycznych – działania antyprzemocowe przynoszą lepsze efekty w szkołach charakteryzujących się wysokim poziomem wsparcia społecznego, zaangażowania uczniów i pozytywnych relacji interpersonalnych (Low, 2014). Jednocześnie klimat klasy może pełnić funkcję mediatora między relacjami społecznymi a zachowaniami agresywnymi uczniów. Montero-Montero i współpracownicy (2021) wykazali, że wspierające środowisko klasowe sprzyja ograniczaniu przemocy szkolnej poprzez wzmacnianie poczucia przynależności i poprawę jakości interakcji rówieśniczych. Wyniki tych badań sugerują, że budowanie pozytywnego klimatu szkoły i klasy stanowi jeden z kluczowych elementów skutecznej profilaktyki przemocy rówieśniczej – zarówno w środowisku offline, jak i online.

Badania ewaluacyjne dotyczące przemocy rówieśniczej w internecie potwierdzają, że odpowiednie działania profilaktyczne w tym obszarze mogą przynieść znaczące skutki. Z przeprowadzonych metaanaliz wynika, że programy realizowane w szkołach przyczyniają się do zmniejszenia skali sprawstwa cyberprzemocy o około 10–15%, natomiast poziom wiktyimizacji obniża się średnio o 14% (Gaffney i in., 2019). Największą skuteczność wykazują programy o charakterze kompleksowym, obejmujące rozwój kompetencji emocjonalnych i społecznych, wzmacnianie samokontroli, edukację w zakresie bezpieczeństwa cyfrowego oraz działania ukierunkowane na poprawę klimatu szkolnego (Chicote-Beato i in., 2024). Otrzymane wyniki wskazują, że najbardziej efektywne są systematycznie prowadzone i uwzględniające wiele wzajemnie powiązanych obszarów strategie profilaktyczne.

Z dotychczas prowadzonych badań nad występowaniem i nasileniem agresji wiemy także, że czynniki psychologiczne – takie jak: empatia, umiejętność regulacji własnych emocji, samokontroli i refleksyjności – są powiązane z mniejszym stopniem nasilenia agresji. Ich rozwój stanowi więc element profilaktyki przemocy rówieśniczej (por. Barlińska, Lalak i Szuster, 2018). To właśnie głównie w oparciu o te założenia skonstruowano program RÓWIEŚNICZY, realizowany od 2025 r. przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Jego główną oś stanowi poznawanie oraz kształtowanie kompetencji psychologicznych i społecznych niezbędnych w komunikacji i budowaniu relacji wolnych od przemocy. Uczniowie poznają także konsekwencje przemocy, mechanizmy konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, a także zagadnienia związane z prywatnością i jej ochroną w internecie.

W pierwszej edycji programu wzięło udział 3930 szkół i placówek z całej Polski, co wskazuje na duże zapotrzebowanie i gotowość do pracy nad tym problemem wśród polskich szkół. Jednym z elementów programu jest diagnoza skali przemocy rówieśniczej w placówkach realizujących program. Dzięki nowoczesnej platformie wyposażonej w moduł ewaluacyjny każda szkoła mogła poznać skalę problemu wśród swoich uczniów. W niniejszym raporcie prezentujemy zbiorcze wyniki diagnozy w oparciu o głosy ponad 140 tysięcy uczniów i uczennic biorących udział w programie.

Definicje

- **Przemoc rówieśnicza** – intencjonalne, krzywdzące zachowania o charakterze fizycznym, psychicznym lub społecznym podejmowane wobec drugiej osoby w relacji rówieśniczej zarówno online jak i offline.
- **Cyberprzemoc** – rodzaj przemocy rówieśniczej, gdzie wykorzystywane są elektroniczne środki komunikacji, w tym media społecznościowe, komunikatory i inne. W ramach badania respondenci pytani byli o pięć form cyberprzemocy.
- **Fizyczna przemoc rówieśnicza** - rodzaj przemocy rówieśniczej, gdzie wykorzystana została siła fizyczna. W ramach badania uwzględniono bicie (celowe uderzenie) oraz napad przez grupę rówieśników.
- **Dręczenie rówieśnicze (*bullying*)** - celowe, powtarzalne działanie krzywdzące rówieśnika, które charakteryzuje nierównowaga sił lub zasobów (fizycznych, społecznych czy językowych) oraz związana z tym trudność osoby krzywdzonej by się obronić.
- **Dręczenie rówieśnicze w internecie (*cyberbullying*)** – celowe, powtarzalne działanie krzywdzące rówieśnika w internecie, które charakteryzuje nierównowaga sił lub zasobów oraz związana z tym trudność osoby krzywdzonej by się obronić.

Cele badania

- Poznanie zastosowań internetu oraz aplikacji, z których korzystają uczniowie polskich szkół w wieku 10–17 lat.
- Określenie skali doświadczania i stosowania różnorodnych form przemocy rówieśniczej, w tym dręczenia (*bullyingu i cyberbullyingu*), przez uczniów polskich szkół w wieku 10–17 lat.
- Zbadanie wiedzy uczniów polskich szkół na temat możliwości poszukiwania pomocy w trudnych sytuacjach.
- Poznanie skali zgłaszania przemocy rówieśniczej oraz efektów tych działań w kontekście polskich szkół.
- Poznanie powodów niezgłaszania przemocy rówieśniczej.
- Poznanie osób zaufania, do których uczniowie zwracają się o pomoc w trudnej sytuacji.
- Określenie determinantów doświadczania i stosowania różnorodnych form przemocy rówieśniczej, w tym dręczenia (*bullyingu i cyberbullyingu*).

Metodologia

Ponieważ głównym celem badania była ocena skali rozpowszechnienia przemocy rówieśniczej wśród uczniów w wieku od 10 do 17 lat, badanie zostało zrealizowane w podejściu ilościowym w metodologii CAWI (Computer Assisted Web Interview) na masowej próbie 141 911 osób.

Narzędziem zastosowanym do zebrania danych była ankieta opracowana przez autorów badania. Kwestionariusz składał się z 17 pytań, które dotyczyły:

- aktywności, jakie podejmuje młodzież w internecie;
- powszechności korzystania z wybranych mediów społecznościowych;
- skali empatii;
- umiejętności rozróżniania stosownych i niestosownych komentarzy;
- doświadczenia przez młodzież różnorodnych form przemocy rówieśniczej offline i online;
- doświadczenia oraz stosowania przez młodzież dręczenia rówieśniczego (*bullyingu*);
- doświadczenia oraz stosowania przez młodzież dręczenia rówieśniczego w internecie (*cyberbullyingu*);
- zgłaszania sytuacji przemocy rówieśniczej;
- wiedzy na temat szukania pomocy w trudnych sytuacjach;
- opinii na temat klimatu szkoły.

Z uwagi na fakt, że badanie dotyczyło tematów wrażliwych, na końcu ankiety zamieszczono informację dotyczącą możliwości kontaktu z Telefonem Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111.

Próbę badawczą stanowili uczniowie (N=164 941) polskich szkół podstawowych i średnich. Chęć uczestnictwa w programie profilaktycznym RÓWIEŚNICY zadeklarowało 2570 szkół podstawowych, 319 szkół średnich, 934 zespołów szkół oraz 107 innych placówek, w tym bursy, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i inne. Zgłoszenie szkoły do programu umożliwiło przeprowadzenie diagnozy przemocy rówieśniczej wśród uczniów od dziesiątego roku życia wzywz z użyciem specjalnie stworzonej platformy informatycznej.

Po zgłoszeniu do programu szkoły otrzymywały dostęp do ankiety dla uczniów, aktywny od listopada 2025 r. do lutego 2026 r. Formularz był wypełniany w czasie zajęć lekcyjnych – na komputerach szkolnych bądź przy użyciu urządzeń mobilnych z dostępem do internetu.

Po odrzuceniu odpowiedzi zawierających braki danych, żartobliwe lub niestosowne komentarze w odpowiedziach otwartych lub wypełnionych nienaturalnie szybko, finalna próba do analizy liczyła 141 911 uczniów. Próbę tę poddano także procedurze ważenia analitycznego, polegającej na uwzględnieniu struktury wieku i płci respondentów w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego. Procedura ta przybliżyła strukturę pozyskanej próby do struktury demograficznej populacji dzieci w Polsce. Prawie trzy czwarte badanych dzieci i młodzieży (73%) uczęszczało do szkół w miastach, a ponad jedna czwarta (27%) – na wsi. Niemal połowę badanych (49%) stanowiły dziewczęta, 46% – chłopcy, a 4% – osoby określające swoją płeć jako inną. W próbie reprezentowana była młodzież ze wszystkich 16 województw (tabela 1).

Ograniczenie przyjętej metodologii stanowił nielosowy charakter próby. W badaniu wzięli udział uczniowie szkół, które zgłosiły się do programu, a w ich ramach – wybrane klasy. Można założyć, że do programu częściej zgłaszały się placówki i klasy, gdzie grono pedagogiczne już wcześniej diagnozowało problem przemocy rówieśniczej.

TABELA 1.

Struktura wieku, płci i miejsca zamieszkania badanych

KATEGORIA	N	% BEZ WAŻENIA	% PO ZASTOSOWANIU WAG
WIEK			
10-12 LAT	32 478	22,9%	35,4%
13-15 LAT	88 985	62,7%	39,7%
16-17 LAT	20 448	14,4%	24,9%
OGÓŁEM	141 911	100,0%	100,0%
PŁEĆ			
CHŁOPAK	65 494	46,2%	49,0%
DZIEWCZYNA	70 124	49,4%	46,5%
INNA/INNE	6293	4,4%	4,4%
OGÓŁEM	141 911	100,0%	100,0%

TABELA 1.

Struktura wieku, płci i miejsca zamieszkania badanych

KATEGORIA	N	% BEZ WAŻENIA	% PO ZASTOSOWANIU WAG
MIEJSCE ZAMIESZKANIA			
MIASTO	104 211	73,4%	74,5%
WIEŚ	37 700	26,6%	25,5%
OGÓŁEM	141 911	100,0%	100,0%
WOJEWÓDZTWO			
DOLNOŚLĄSKIE	15 220	10,7%	10,7%
KUJAWSKO-POMORSKIE	8833	6,2%	6,4%
LUBELSKIE	10 961	7,7%	7,9%
LUBUSKIE	3626	2,6%	2,5%
ŁÓDZKIE	6527	4,6%	4,7%
MAŁOPOLSKIE	9385	6,6%	6,6%
MAZOWIECKIE	20 205	14,2%	14,0%
OPOLSKIE	3351	2,4%	2,2%
PODKARPACKIE	8205	5,8%	6,3%
PODLASKIE	4598	3,2%	3,4%
POMORSKIE	10 532	7,4%	7,3%
ŚLĄSKIE	11 913	8,4%	8,6%
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3200	2,3%	2,1%
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	5726	4,0%	4,1%
WIELKOPOLSKIE	14 941	10,5%	9,9%
ZACHODNIOPOMORSKIE	4688	3,3%	3,2%
OGÓŁEM	141 911	100,0%	100,0%

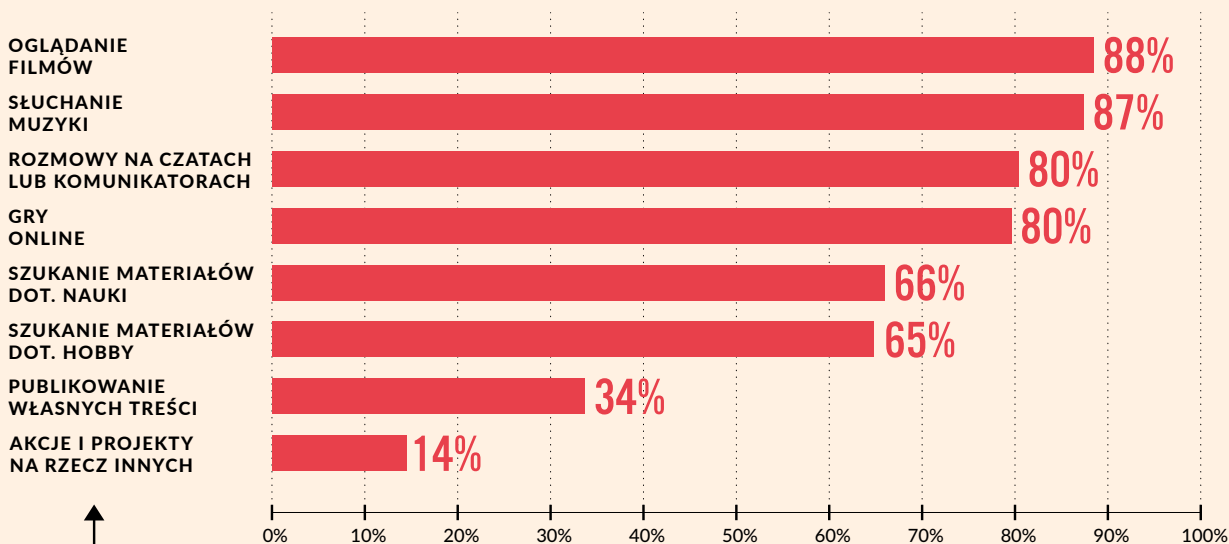
Wyniki

AKTYWNOŚĆ W INTERNECIE

W pierwszej kolejności młodzież zapytano o aktywności podejmowane w przestrzeni internetowej. Zdecydowana większość uczniów w ciągu ostatniego roku oglądała filmy (88%) oraz słuchała muzyki (87%). Ośmioro na dziesięciuro uczniów (80%) prowadziło rozmowy na czatach lub komunikatorach oraz grało online. Dwie trzecie badanych szukało w internecie materiałów dotyczących nauki (66%) oraz swoich zainteresowań (65%). Co trzeci nastolatek (34%) publikował w internecie własne treści, a 14% uczniów korzystało z internetu, podejmując akcje i projekty na rzecz innych (wykres 1).

WYKRES 1.

Aktywności podejmowane w internecie przez młodzież (N=141 911)

Zaznacz, co robiłaś/eś w internecie w ciągu ostatniego roku

Granie w gry online było zdecydowanie bardziej popularne wśród chłopców (w tej grupie stanowiło to najpopularniejszą aktywność – 91%), natomiast dziewczęta częściej słuchały muzyki i prowadziły rozmowy online, a także publikowały własne treści. Profil aktywności zmieniał się także wraz z wiekiem: młodsze nastolatki w mniejszym stopniu używały internetu do pozyskiwania informacji do nauki i hobby, a także rzadziej publikowały własne materiały (ale nadal robiła to jedna piąta z nich – 22%) (tabela 2).

TABELA 2.

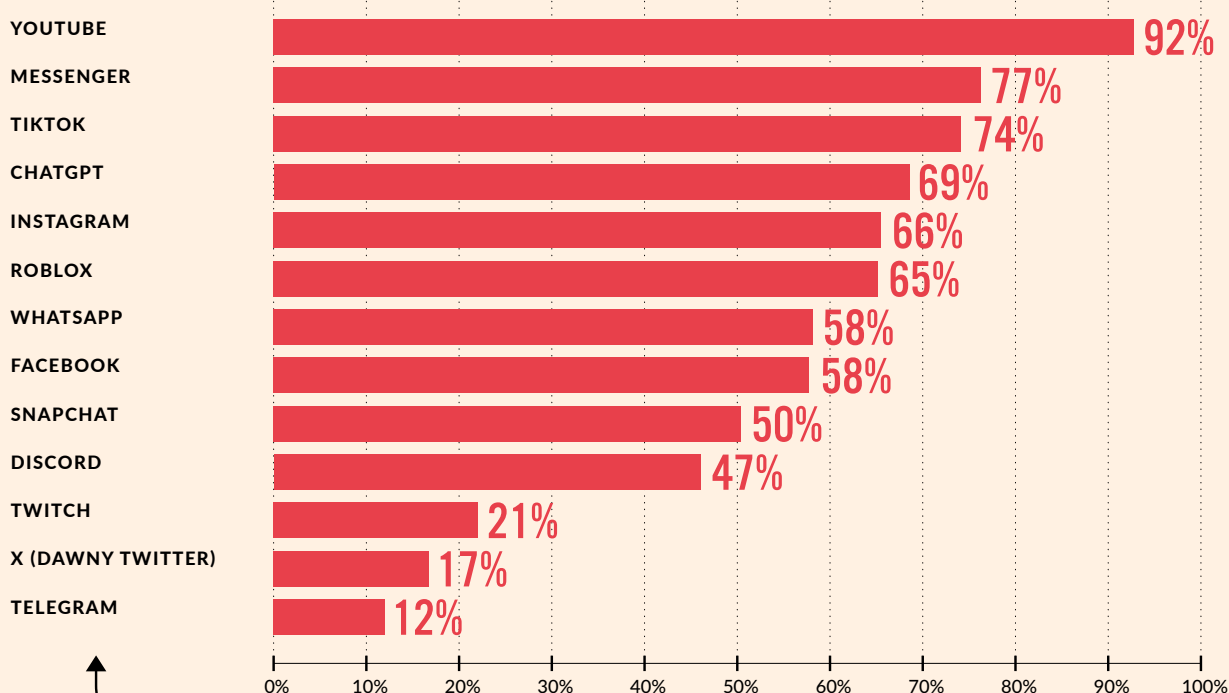
Aktywności podejmowane w internecie przez młodzież ogółem oraz w podziale na wiek i płeć

	OGÓŁEM		WIEK			PŁEĆ	
	(N=141 911)		10-12 LAT	13-15 LAT	16-17 LAT	CHŁOPAK	DZIEWCZYNA
OGLĄDANIE FILMÓW	124 807	87,9%	83,4%	90,5%	90,4%	87,6%	88,2%
SŁUCHANIE MUZYKI	123 473	87,0%	79,7%	89,9%	92,7%	82,9%	91,0%
ROZMOWY NA CZATACH LUB KOMUNIKATORACH	113 767	80,2%	70,7%	85,1%	85,8%	77,8%	82,2%
GRY ONLINE	113 179	79,8%	80,9%	80,9%	76,2%	90,7%	67,8%
SZUKANIE MATERIAŁÓW DO NAUKI	93 601	66,0%	56,0%	70,2%	73,4%	61,2%	70,8%
SZUKANIE MATERIAŁÓW DOT. HOBBY	91 610	64,6%	58,0%	67,4%	69,3%	66,4%	62,0%
PUBLIKOWANIE WŁASNYCH TREŚCI	48 063	33,9%	21,6%	39,0%	43,1%	27,9%	39,1%
AKCJE I PROJEKTY NA RZECZ INNYCH	20 157	14,2%	10,7%	15,6%	17,0%	13,6%	14,3%

Badani zostali także poproszeni o wskazanie aplikacji i stron, z których korzystali w ostatnim roku. Prawie każdy nastolatek (92%) korzystał z serwisu YouTube, a około trzy czwarte – z aplikacji Messenger, najpopularniejszego komunikatora (77%), oraz TikToka, lidera wśród mediów społecznościowych (74%). Około dwie trzecie młodych osób zadeklarowało używanie ChatGPT (69%), Instagrama (66%) oraz Robloxa (65%). WhatsApp i Facebook są popularne wśród 58% nastolatków, a Snapchat i Discord – wśród około połowy (50% oraz 47%). Do mniej popularnych aplikacji wśród młodzieży należą: Twitch, X oraz Telegram. Korzystanie z nich wskazało odpowiednio 21%, 17% oraz 12% badanych (wykres 2).

WYKRES 2.

Korzystanie przez młodzież z portali społecznościowych i aplikacji (N=141 911)

Zaznacz aplikacje i strony, z których korzystałaś/eś w ostatnim roku

Wśród dziewcząt nieco popularniejsze było użycie komunikatorów (Messenger, WhatsApp) oraz mediów społecznościowych (TikTok, Instagram, Facebook, Snapchat), chłopcy natomiast częściej używali aplikacji takich jak Discord i Twitch (związanych z komunikacją w grach online), a także X i Telegram. Badanie przyniosło też wgląd w korzystanie przez młodszych nastolatków z aplikacji, w tym mediów społecznościowych, których regulaminowo w ogóle nie powinni używać (dopuszczeni są użytkownicy od trzynastego roku życia). Ponad połowa dzieci w wieku 10–12 lat korzystała z TikToka (54%), a ponad jedna trzecia – z Instagrama (35%) i Facebooka (35%) (tabela 3).

TABELA 3.

Korzystanie przez młodzież z portali społecznościowych i aplikacji ogółem oraz w podziale na wiek i płeć

	OGÓŁEM		WIEK			PŁEĆ	
	(N=141 911)		10-12 LAT	13-15 LAT	16-17 LAT	CHŁOPAK	DZIEWCZYNA
YOUTUBE	131 149	92,4%	91,7%	93,1%	92,3%	94,0%	90,8%
MESENGER	108 940	76,8%	52,1%	88,3%	93,5%	73,9%	79,1%
TIKTOK	105 222	74,1%	53,8%	84,5%	86,5%	72,0%	75,6%
CHATGPT	97 657	68,8%	53,4%	77,1%	77,6%	69,6%	67,4%
INSTAGRAM	93 461	65,9%	34,8%	79,9%	87,6%	59,5%	71,4%
ROBLOX	92 552	65,2%	79,2%	64,2%	47,0%	64,9%	65,1%
WHATSAPP	82 808	58,4%	71,4%	55,7%	44,2%	56,3%	60,6%
FACEBOOK	82 417	58,1%	34,7%	67,7%	76,0%	55,9%	59,9%
SNAPCHAT	71 190	50,2%	35,0%	57,2%	60,5%	41,2%	59,2%
DISCORD	66 256	46,7%	31,1%	55,1%	55,3%	64,9%	25,9%
TWITCH	30 293	21,3%	10,3%	27,1%	27,8%	29,6%	11,5%
X (DAWNY TWITTER)	24 439	17,2%	5,2%	20,5%	29,1%	20,4%	12,7%
TELEGRAM	17 020	12,0%	5,9%	12,9%	19,2%	14,7%	8,4%

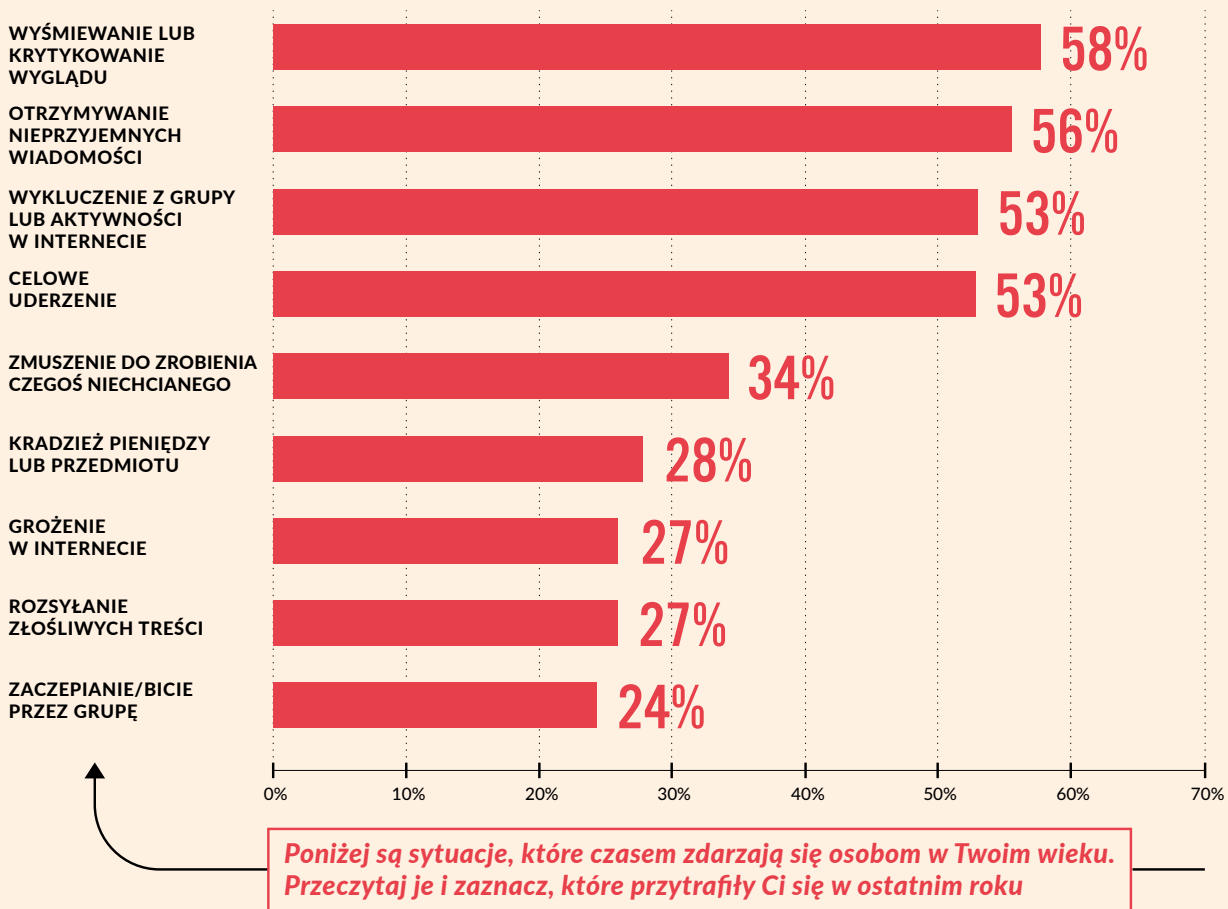
DOŚWIADCZENIE PRZEMOCY RÓWIEŚNICZEJ

Badanym nastolatkom przedstawiono listę dziewięciu form przemocy rówieśniczej, skonstruowaną na podstawie wcześniejszych badań tego zjawiska. Pięć form przemocy online (cyberprzemocy) zostały zaczerpnięte z cyklicznego badania NASK pt. *Nastolatki* (por. Ładna i in., 2025), natomiast formy rówieśniczej przemocy psychicznej (wyśmiewanie) oraz fizycznej (celowe uderzenie i zaczepianie przez grupę) były wzorowane na Diagnozie przemocy wobec dzieci w Polsce Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę (Makaruk i in., 2023). Dodatkowo pytano także o kradzież pieniędzy lub przedmiotu przez rówieśników.

Zdecydowana większość ankietowanych uczniów (87%) doświadczyła przynajmniej jednej formy przemocy rówieśniczej w roku poprzedzającym badanie. Najpowszechniejszymi były: wyśmiewanie oraz krytykowanie wyglądu (58%) oraz otrzymywanie nieprzyjemnych wiadomości (56%). Nieco mniej badanych (53%) zostało celowo uderzonych oraz wykluczonych z grupy lub aktywności w internecie. Co trzeci uczeń był zmuszony do zrobienia czegoś niechcianego (34%), co czwarty doświadczył kradzieży pieniędzy lub przedmiotu (28%), gróźb w internecie (27%) oraz rosyłania złośliwych treści (27%). Ponad jedna piąta nastolatków (24%) była zaczepiana lub bita przez grupę (wykres 3).

WYKRES 3.

Doświadczenia wybranych form przemocy rówieśniczej (N=141 911)

W przypadku każdej z form przemocy badani mieli także określić, czy zdarzyło im się to raz, czy też dwa – trzy razy lub więcej niż cztery razy. Przemoc psychiczna w rozumieniu wyśmiewania i krytykowania wyglądu była najczęściej wskazywana jako forma o wysokiej częstotliwości. Ponad jedna piąta uczniów (21%) spotkała się z nią cztery razy lub częściej. Drugą najpowszechniej doświadczaną formą była przemoc fizyczna (celowe uderzenie) – dotyczyło to 20% respondentów. Najczęściej dotykającą formą cyberprzemocy było otrzymywanie nieprzyjemnych wiadomości (18%) (tabela 4).

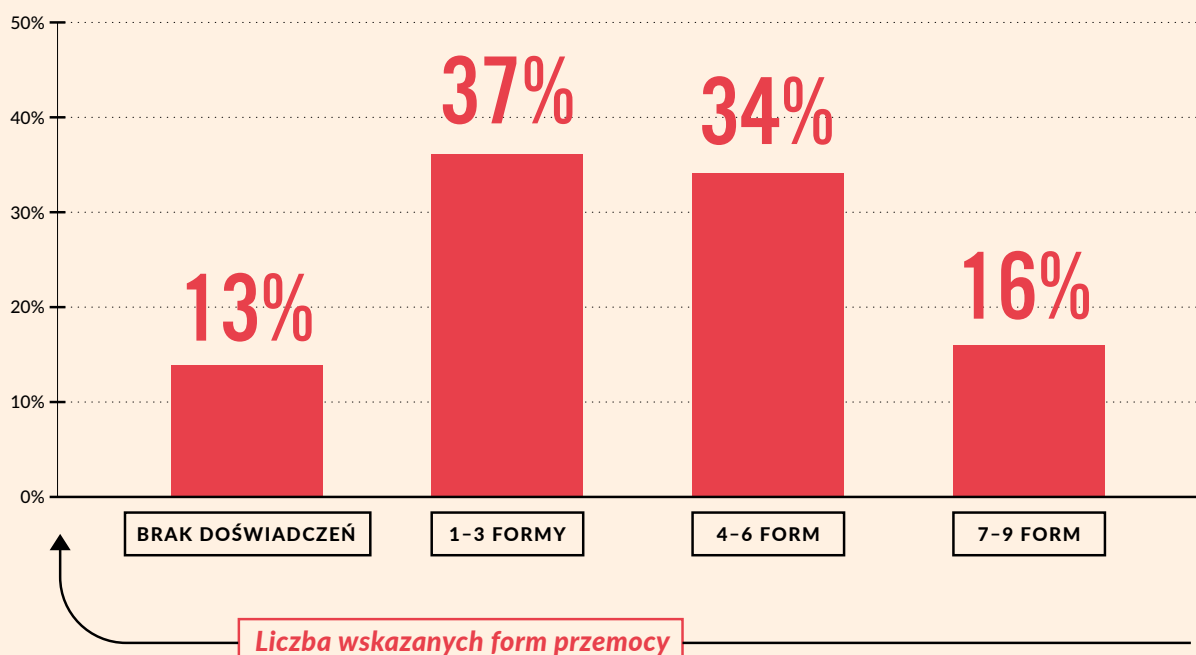
TABELA 4.

Częstotliwość doświadczania wybranych form przemocy rówieśniczej

	TO MI SIĘ NIE ZDARZYŁO	ZDARZYŁO SIĘ RAZ	ZDARZYŁO SIĘ DWA - TRZY RAZY	ZDARZYŁO SIĘ CZTERY RAZY LUB CZĘŚCIEJ
ZACZEPIANIE/BICIE PRZEZ GRUPĘ	76,0%	11,9%	6,1%	6,0%
ROZSYŁANIE KOMPROMITUJĄCYCH TREŚCI	73,3%	14,3%	6,7%	5,7%
GROŻENIE W INTERNECIE	73,3%	12,6%	6,1%	7,9%
KRADZIEŻ PIENIĘDZY LUB PRZEDMIOTU	71,6%	17,5%	6,4%	4,6%
ZMUSZENIE DO ZROBIENIA CZEGOŚ NIECHCIANEGO	66,0%	17,2%	8,8%	8,0%
CELOWE UDERZENIE	47,0%	19,8%	13,5%	19,6%
WYKLUCZENIE Z GRUPY LUB AKTYWNOŚCI W INTERNECIE	46,9%	24,7%	15,7%	12,6%
OTRZYMYWANIE NIEPRZYJEMNYCH WIADOMOŚCI	44,5%	21,2%	16,6%	17,7%
WYŚMIIEWANIE LUB KRYTYKOWANIE WYGLĄDU	41,7%	22,3%	15,5%	20,5%

Biorąc pod uwagę wszystkie raportowane doświadczenia, ponad jedna trzecia uczniów (37%) doświadczyła od jednej do trzech form przemocy, a kolejna jedna trzecia (34%) – od czterech do sześciu. Co szósty uczeń (16%) zadeklarował doświadczenie w ubiegłym roku od siedmiu do dziewięciu form przemocy, a tylko 13% w ogóle nie miało takiego doświadczenia (wykres 4).

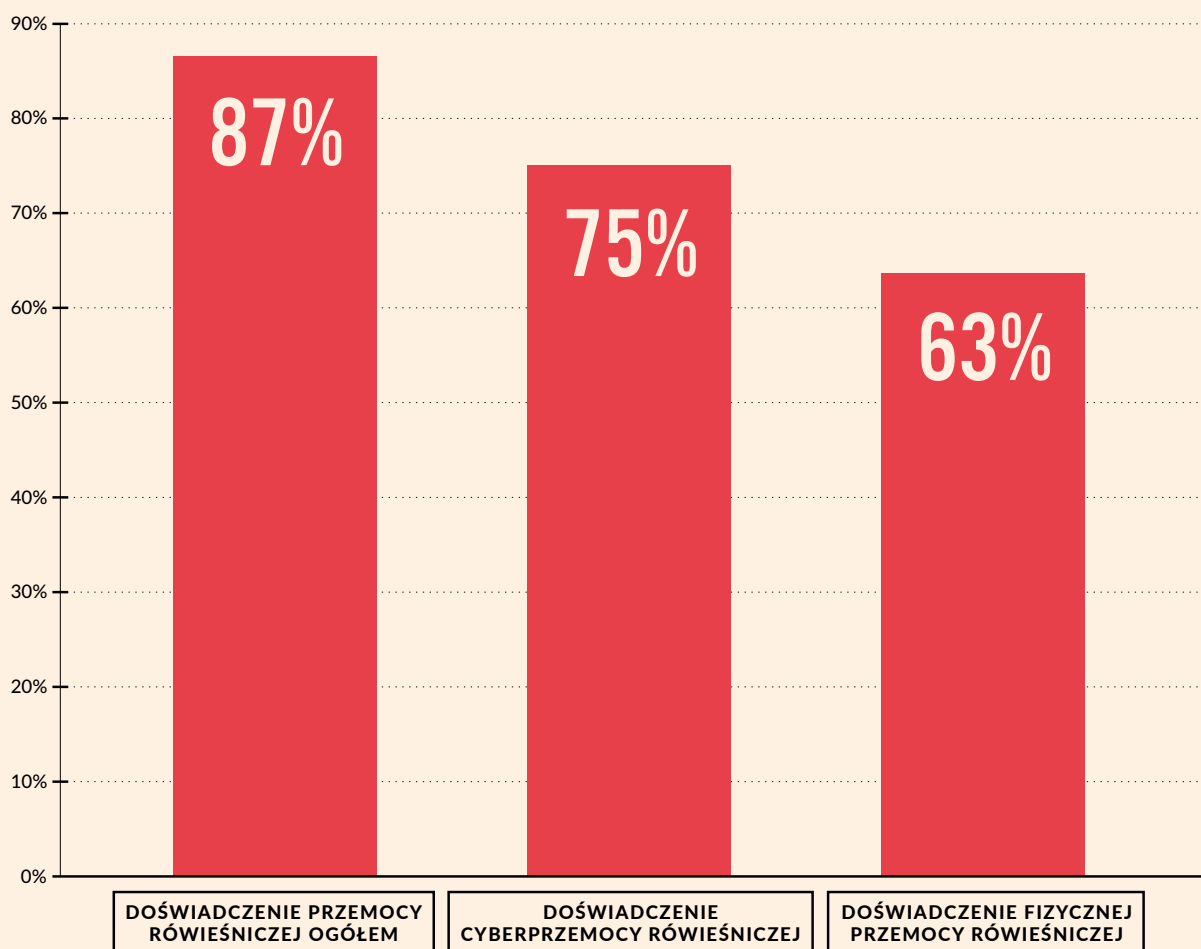
WYKRES 4.

Liczba doświadczanych form przemocy rówieśniczej ogółem
(N=141 911)

Łącznie którejkolwiek z badanych form przemocy doświadczyło niemal dziewięć na dziesięć uczniów (87%). Trzy czwarte z nich (75%) doświadczyło którejś z czterech form cyberprzemocy (otrzymywanie nieprzyjemnych wiadomości, wykluczenie z grupy w internecie, groźenie w sieci, rozsyłanie kompromitujących wiadomości), natomiast niemal dwie trzecie (63%) – którejś z trzech badanych form przemocy fizycznej (pobicie, napad grupowy, kradzież) (wykres 5).

WYKRES 5.

Doświadczenie przemocy rówieśniczej ogółem, w internecie i przemocy fizycznej (N=141 911)

W tabeli 5 zaprezentowano doświadczenie wybranych form przemocy rówieśniczej także w podziale na wiek i płeć. Młodsze nastolatki (10–12 lat) częściej doświadczały przemocy fizycznej, natomiast starsze – cyberprzemocy i innej przemocy psychicznej. Niektóre formy cyberprzemocy okazały się najpowszechniejsze wśród młodzieży w wieku 13–15 lat (wykluczenie, nieprzyjemne wiadomości). Ujawniły się również zależności związane z płcią respondentów. Dla wszystkich form przemocy najwyższe odsetki doświadczała młodzież deklarująca płeć jako „inna”. Chłopcy częściej niż dziewczyny spotykają się z formami przemocy fizycznej, natomiast dziewczyny – cyberprzemocy i innych form przemocy psychicznej.

TABELA 5.

Doświadczenia wybranych form przemocy rówieśniczej ogółem oraz w podziale na wiek i płeć

	OGÓŁEM		WIEK			PŁEĆ		
	(N=141 911)		10-12 LAT	13-15 LAT	16-17 LAT	CHŁOPAK	DZIEWCZYNA	INNA
ZACZEPIANIE/BICIE PRZEZ GRUPĘ	34 021	24,0%	26,0%	24,3%	20,4%	26,8%	20,0%	34,3%
ROZSYŁANIE KOMPROMITUJĄCYCH TREŚCI	37 857	26,7%	19,4%	30,7%	30,7%	25,5%	26,8%	38,7%
GROŻENIE W INTERNECIE	37 853	26,7%	18,9%	29,5%	33,2%	29,3%	22,3%	43,6%
KRADZIEŻ PIENIĘDZY LUB PRZEDMIOTU	40 329	28,4%	31,3%	28,6%	24,1%	29,0%	26,7%	39,8%
ZMUSZENIE DO ZROBIENIA CZEGOŚ NIECHCIANEGO	48 203	34,0%	34,1%	34,2%	33,4%	29,1%	38,3%	43,2%
CELOWE UDERZENIE	75 183	53,0%	60,0%	53,2%	42,6%	55,7%	49,1%	62,9%
WYKLUCZENIE Z GRUPY LUB AKTYWNOŚCI W INTERNECIE	75 316	53,1%	49,6%	56,4%	52,7%	46,9%	58,8%	61,2%
OTRZYMYWANIE NIEPRZYJEMNYCH WIADOMOŚCI	78 717	55,5%	48,9%	59,1%	58,9%	52,1%	58,1%	65,1%
WYŚMIĘWANIE LUB KRYTYKOWANIE WYGLĄDU	82 798	58,3%	51,9%	62,9%	60,3%	52,5%	63,8%	65,8%

Szczególną kategorią przemocy rówieśniczej jest *bullying*, czyli celowe i powtarzalne dręczenie rówieśnicze w stosunku do osoby, która może w tej relacji czuć się słabsza i nie posiada zasobów, żeby się obronić (por. Olweus, 2003). Ten rodzaj przemocy przejawia się najczęściej w takich zachowaniach, jak wyśmiewanie, wykluczanie czy plotki.

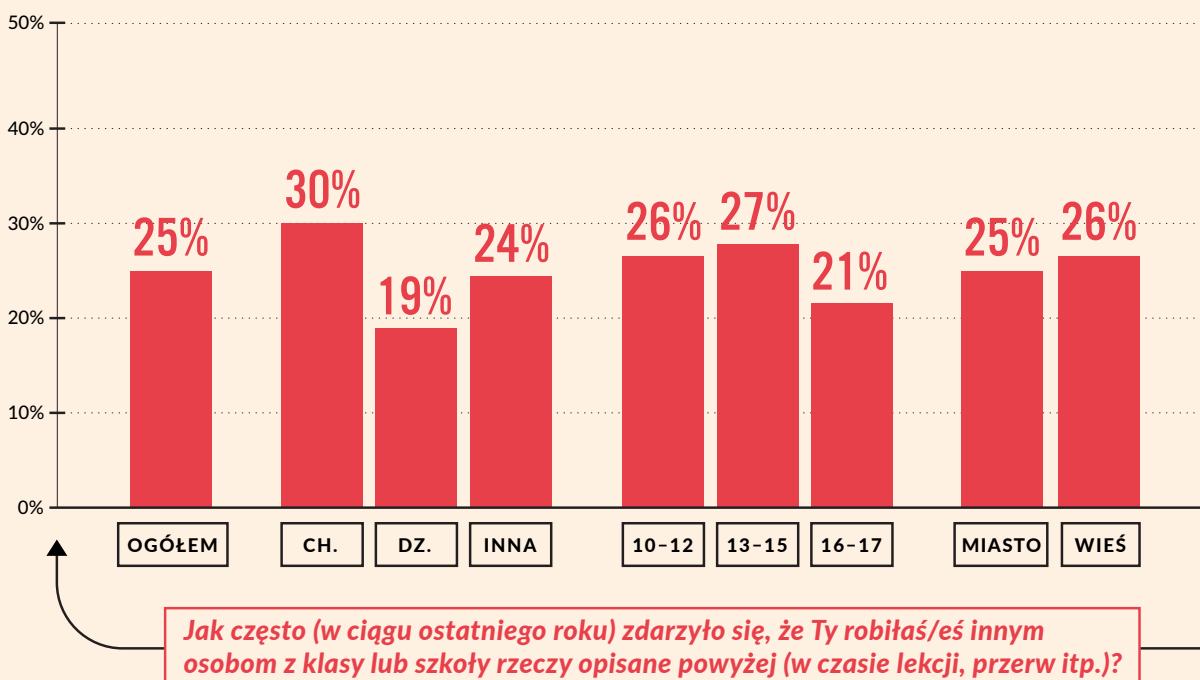
Badanym została przedstawiona definicja dręczenia rówieśniczego (*bullyingu*), na której podstawie mieli określić, czy doświadczyli tej formy przemocy lub czy ją stosowali – zarówno w formie bezpośredniej, jak i z użyciem telefonu lub za pośrednictwem internetu (*cyberbullying*). Dzieci oceniały więc osobno doświadczanie i stosowanie *bullyingu* w kontakcie bezpośrednim i online. Pytania oparto na narzędziu badawczym wykorzystywanym w szeregu wcześniejszych badań dotyczących *bullyingu* i *cyberbullyingu* (Pyżalski, 2012).

WYKRES 6.

Doświadczenie dręczenia rówieśniczego (*bullyingu*) ogółem oraz w podziale na płeć, wiek i wielkość miejscowości (N=141 911)

Co trzeci uczeń (31%) doświadczył dręczenia rówieśniczego w kontakcie bezpośrednim, w tym zbliżony odsetek chłopców oraz dziewczyn. Wśród uczniów określających swoją płeć jako inną odsetek ten był wyższy (38%). *Bullying* był bardziej powszechny w grupach wiekowych 10–12 lat (34%) oraz 13–15 lat (31%) niż wśród starszych nastolatków (24%). Miejsce zamieszkania nie różnicowało doświadczenia *bullyingu* przez nastolatków.

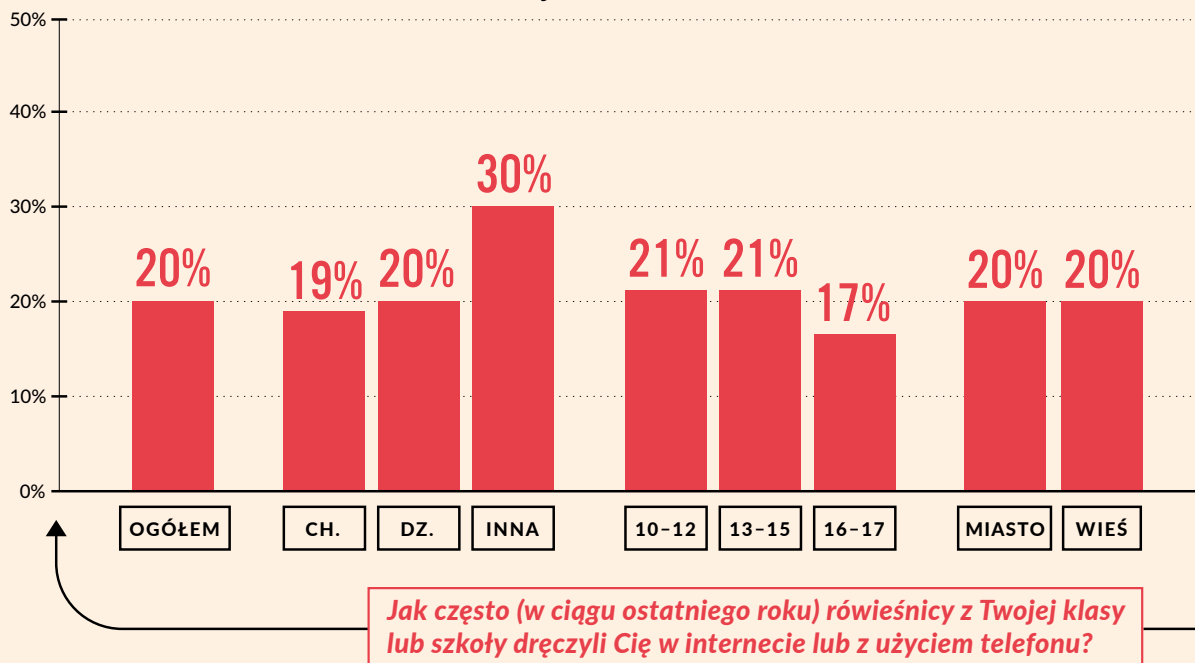
WYKRES 7.

Sprawstwo dręczenia rówieśniczego (*bullyingu*) ogółem, w podziale na płeć, wiek i wielkość miejscowości (N=141 911)

Co czwarty uczeń (25%) był zaangażowany w dręczenie w stosunku do swoich rówieśników w kontakcie bezpośrednim. Działanie to było bardziej rozpowszechnione wśród chłopców (30%) niż wśród dziewczyn (19%) oraz wśród młodzieży w wieku 10–12 (26%) i 13–15 lat (27%) niż wśród starszych nastolatków (16–17 lat – 21%). Miejsce zamieszkania nie różnicowało zaangażowania w *bullying* wśród badanych.

WYKRES 8.

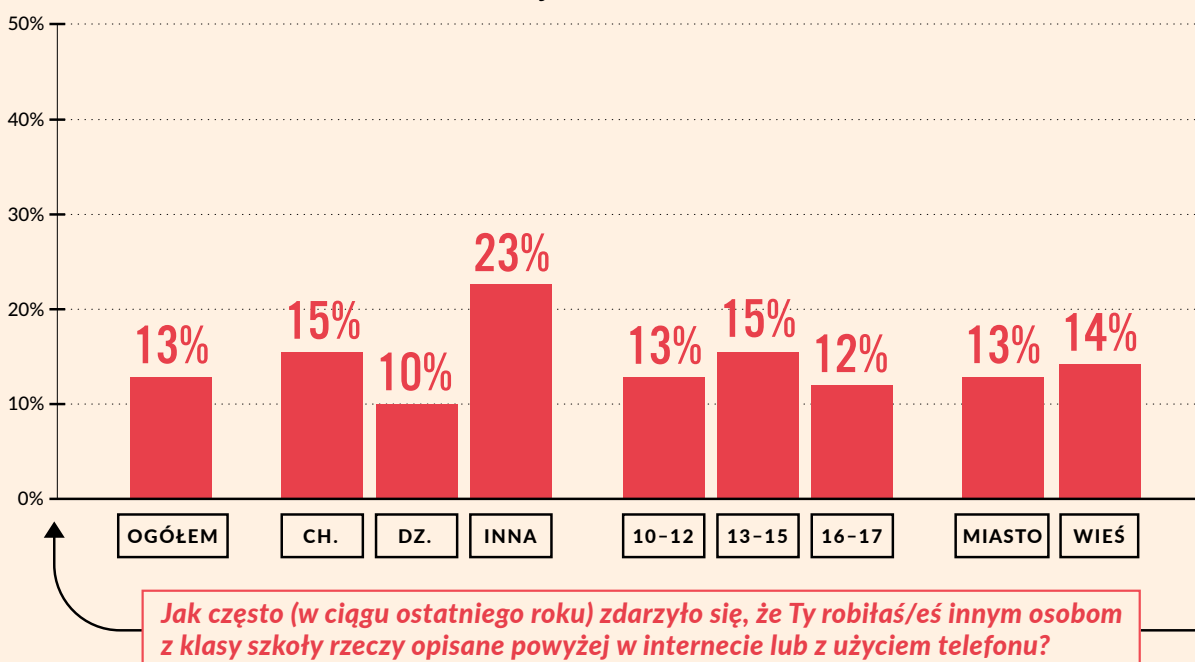
Doświadczenie dręczenia rówieźniczego z użyciem telefonu lub w internecie (cyberbullyingu) ogółem oraz w podziale na płeć, wiek i wielkość miejscowości (N=141 911)

Co piąty uczeń (20%) doświadczył dręczenia rówieźniczego z użyciem telefonu lub w internecie. Rozpowszechnienie tego zjawiska kształtowało się podobnie wśród chłopców (19%) oraz dziewczyn (20%). Wyższy odsetek odnotowano (30%) wśród osób deklarujących swoją płeć jako inną. Doświadczenie *cyberbullyingu* okazało się nieco powszechniejsze w grupach osób 10–12 (21%) oraz 13–15 lat (21%) niż w grupie 16–17 lat (17%) i równie często występowało w mieście i na wsi (20%).

WYKRES 9.

Sprawstwo dręczenia rówieźniczego z użyciem telefonu lub w internecie (cyberbullyingu) ogółem, w podziale na płeć, wiek i wielkość miejscowości (N=141 911)

Co ósmy uczeń (13%) angażował się w dręczenie w stosunku do swoich rówieśników z użyciem telefonu lub w internecie. Działania te były bardziej rozpowszechnione wśród chłopców (15%) niż dziewczyn (10%). Osoby deklarujące swoją płeć jako inną najczęściej (23%) stosowały *cyberbullying*. Działania te były nieco powszechniejsze wśród osób w wieku 13–15 (15%) niż 10–12 (13%) oraz 16–17 lat (12%). Miejsce zamieszkania nie różnicowało zaangażowania w *cyberbullying* wśród badanych.

Mimo łatwego dostępu do internetu i powszechnego korzystania z portali społecznościowych przez młodzież więcej uczniów doświadcza dręczenia rówieśniczego (*bullyingu*) w kontakcie bezpośrednim (31%) niż za pośrednictwem internetu (*cyberbullyingu*) (21%) (tabela 6).

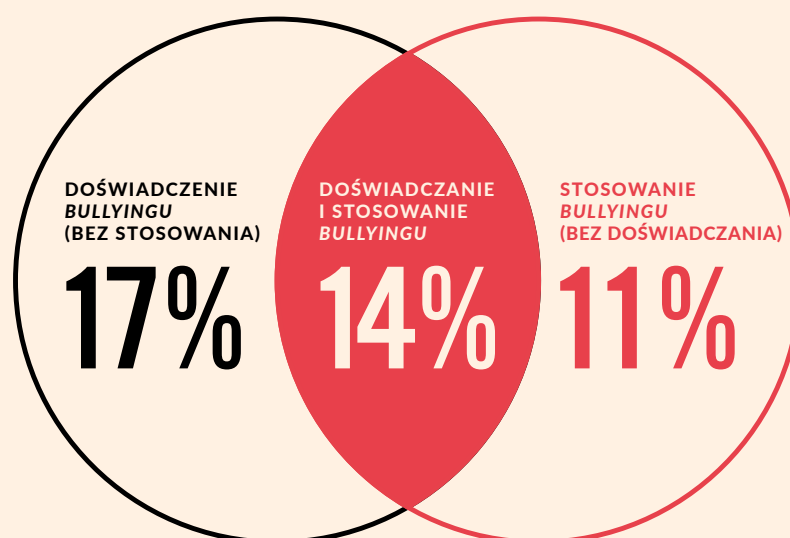
TABELA 6.

Doświadczenia *bullyingu* i *cyberbullyingu*

	TO MI SIĘ NIE ZDARZYŁO	ZDARZYŁO SIĘ RAZ	ZDARZYŁO SIĘ DWA - TRZY RAZY	ZDARZYŁO SIĘ CZTERY RAZY LUB CZĘŚCIEJ
DOŚWIADCZANIE BULLYINGU	69,3%	14,9%	8,0%	7,9%
SPRAWSTWO BULLYINGU	74,9%	16,2%	5,5%	3,4%
DOŚWIADCZANIE CYBERBULLYINGU	79,9%	11,5%	5,0%	3,7%
SPRAWSTWO CYBERBULLYINGU	86,6%	9,0%	2,6%	1,9%

Analiza pozyskanych danych pokazuje jednocześnie, że w przypadku procesów grupowych, takich jak *bullying*, grupa osób doświadczających i stosujących przemoc w dużej mierze się nakłada, co pokazywały również liczne badania prowadzone na świecie (por. Walters, 2020). Na wykresie 10 można zauważyć, że aż 14% badanych jednocześnie doświadczyło *bullyingu* oraz stosowało go w stosunku do innych. Z kolei ponad połowa (56%) osób, które stosowały dręczenie, również go doświadczyła. Natomiast 17% ogółu (54% osób doświadczających *bullyingu*) to osoby, które nie przyznają się do jego stosowania. W całościowym ujęciu zaledwie 58% uczniów to osoby niezaangażowane bezpośrednio w *bullying*.

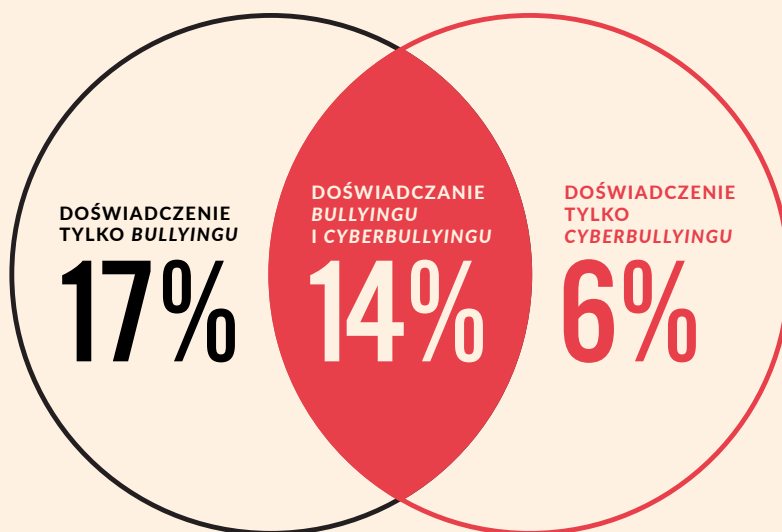
WYKRES 10.

Zależności między doświadczaniem i stosowaniem *bullyingu*
(N=141 911)

Istotna jest również kwestia relacji występowania *bullyingu* w kontakcie bezpośrednim i *cyberbullyingu*. Dane pochodzące z badania RÓWIEŚNICZY potwierdzają ustalenia z innych badań wskazujące, że zachowania te często idą w parze (por. Pyżalski, Plichta i Tomczyk, 2026). Wykres 11 pokazuje zależności między doświadczaniem *bullyingu* i *cyberbullyingu*. 17% respondentów doświadczyło jedynie *bullyingu* offline, ale kolejne 14% doświadczyło zarówno formy bezpośredniej w szkole, jak i dręczenia online. Oznacza to, że niemal połowa (45%) spośród tych, którzy doświadczają dręczenia w bezpośrednim kontakcie, doświadcza go także za pośrednictwem internetu. Stosunkowo najmniejsza grupa – 6% ogółu respondentów była dręczona jedynie online, ale już nie na żywo.

WYKRES 11.

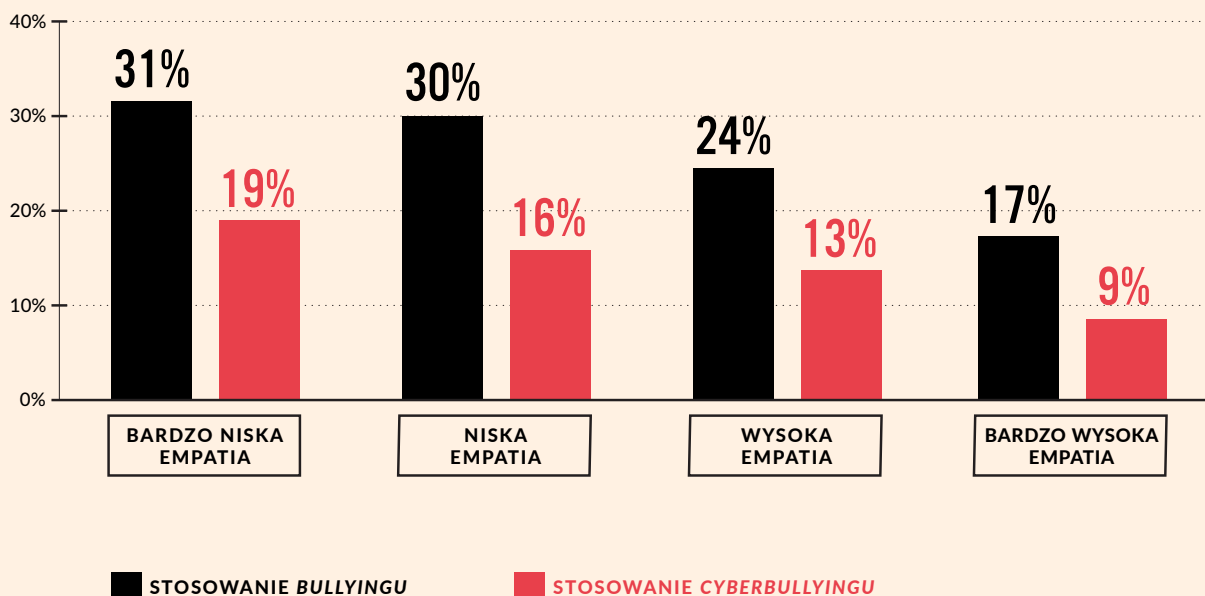
Zależności między doświadczaniem *bullyingu* i *cyberbullyingu*
(N=141 911)

Z uwagi na fakt, że empatia stanowi jeden z czynników mających wpływ na występowanie zachowań agresywnych, jednym z elementów badania było zmierzenie poziomu tej cechy wśród uczniów. W tym celu zastosowano pięciostopniową skalę empatii, składającą się z dziesięciu stwierdzeń będących jej miernikiem. Każdy z respondentów mógł uzyskać maksymalnie 50 punktów na skali, a wyniki uczniów przyporządkowano czterem kategoriom: bardzo niska empatia, niska empatia, wysoka empatia, bardzo wysoka empatia. Na wykresie 12 przedstawiono procentowy rozkład respondentów, którzy stosowali *bullying* i *cyberbullying*, w podziale na cztery kategorie poziomu empatii. Wśród młodzieży z niskim i bardzo niskim poziomem empatii odsetek osób stosujących *bullying* i *cyberbullying* był wyraźnie wyższy niż wśród młodzieży z wysokim lub bardzo wysokim poziomem empatii. Wśród respondentów z niskim lub bardzo niskim poziomem empatii prawie co trzeci uczeń (30%) stosował *bullying* w stosunku do swoich rówieśników, a wśród osób, które cechowała wysoka lub bardzo wysoka empatia, wskaźnik ten wynosił odpowiednio 24% oraz 17%. Również stosowanie *cyberbullyingu* było negatywnie skorelowane z poziomem empatii. Średnio co dziesiąta osoba (9%) z bardzo wysokim oraz wysokim (13%) poziomem empatii stosowała tę formę przemocy rówieśniczej, podczas gdy w przypadku młodzieży z niskim poziomem empatii odsetek ten wynosił 16%, a bardzo niskim – 19%.

WYKRES 12.

Stosowanie *bullyingu* oraz *cyberbullyingu* w zależności od poziomu empatii wśród młodzieży (N=141 911)

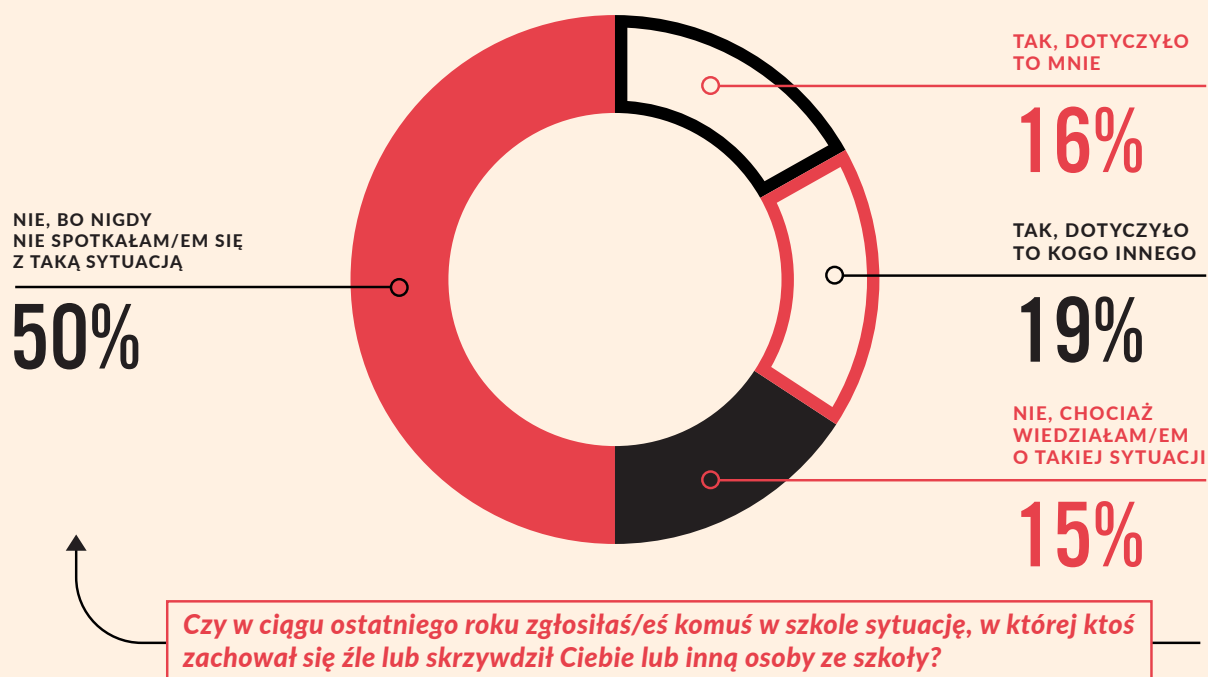

ZGŁASZANIE I REAGOWANIE NA PRZEMOC RÓWIEŚNICZĄ

Uczniów biorących udział w badaniu zapytano o zgłaszanie sytuacji, w których oni lub ich rówieśnicy doświadczyli przemocy rówieśniczej w środowisku szkolnym. Własne doświadczenia zgłosiło 16% badanych, a sytuacje dotyczące innej osoby – 19%. Łącznie jedna trzecia uczniów (35%) zgłosiła przemoc rówieśniczą, a połowa (50%) twierdzi, że nigdy nie spotkała się z taką sytuacją. Z kolei 15% nastolatków przyznało, że nie poinformowało o doświadczeniu przemocy (własnym lub rówieśników) mimo świadomości wystąpienia takich zdarzeń (wykres 13).

WYKRES 13.

Zgłaszanie przemocy rówieśniczej (N=141 911)

Sytuację przemocy w środowisku szkolnym zgłaszało najwięcej uczniów w wieku 10–12 lat – zarówno kiedy dotyczyły to ich samych (21%), jak i rówieśników (27%). W grupie wiekowej 13–15 lat było to odpowiednio 14% oraz 17%, a wśród osób w wieku 16–17 lat – po 10%. Dziewczyny częściej zgłaszały przemoc rówieśniczą niż chłopcy zarówno, jeśli dotyczyło to ich samych (17% vs 14%), jak i innych uczniów (20% vs 18%) (tabela 7).

TABELA 7.

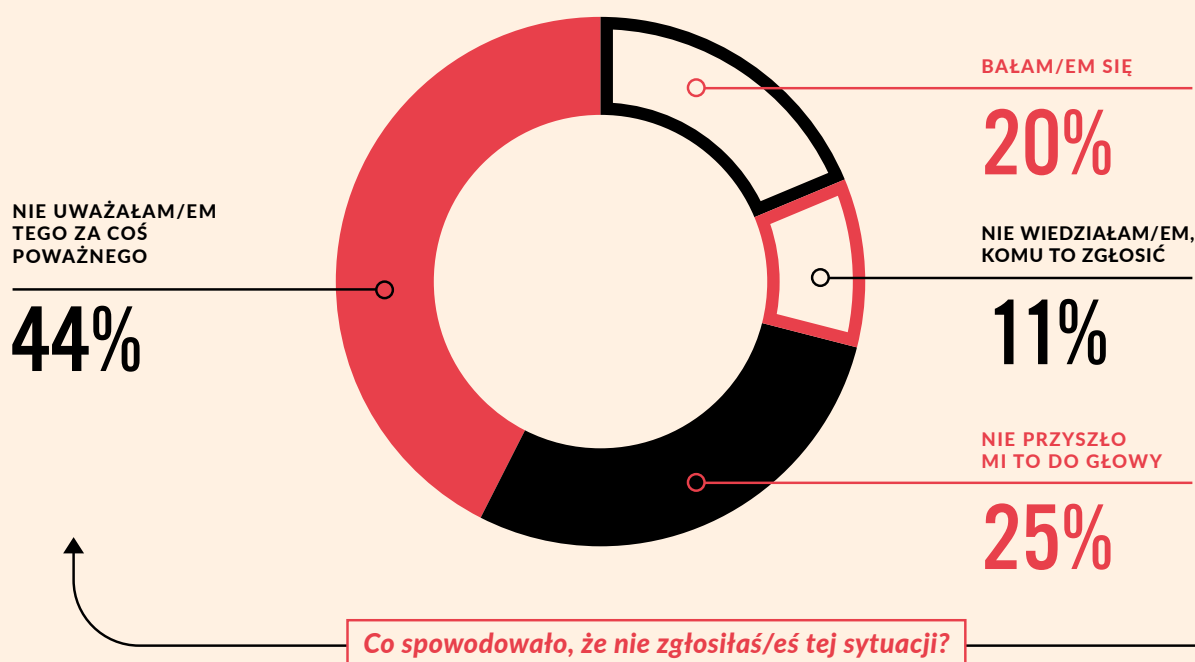
Zgłaszanie przemocy rówieśniczej

	OGÓŁEM		WIEK			PŁEĆ	
	(N=141 911)		10-12 LAT	13-15 LAT	16-17 LAT	CHŁOPAK	DZIEWCZYNA
TAK, DOTYCZYŁO TO MNIE	22 207	15,6%	21,3%	14,2%	9,9%	14,4%	16,9%
TAK, DOTYCZYŁO TO KOGOŚ INNEGO	26 737	18,8%	26,7%	17,2%	10,2%	17,6%	20,3%
NIE, CHOCIAŻ WIEDZIAŁAM/EM O TAKIEJ SYTUACJI	21 902	15,4%	12,1%	17,7%	16,6%	17,3%	13,0%
NIE, BO NIGDY NIE SPOTKAŁAM/EM SIĘ Z TAKĄ SYTUACJĄ	71 064	50,1%	39,9%	50,9%	63,3%	50,7%	49,7%

Uczniowie, którzy zadeklarowali, że nie zgłosili przemocy, chociaż o niej wiedzieli (N=21 902), zostali poproszeni o wskazanie powodów, dla których tak postąpili. Ponad dwie piąte z tej grupy (44%) nie uważało zaistniałej sytuacji za poważną. Co piąty uczeń (20%) nie zgłosił tego faktu z powodu strachu, a jedna czwarta badanych (25%) przyznała, że „nie przyszło im to do głowy”. Fakt braku postrzegania przez młodzież sytuacji przemocy rówieśniczej jako istotnej oraz brak namysłu nad jej zgłaszaniem wskazuje na konieczność pracy nad świadomością uczniów w zakresie jej rozpoznawania oraz konsekwencji. Konieczne są edukacja i praca nad kształtowaniem postaw dotyczących rozpoznawania, reagowania oraz zgłaszania incydentów w środowisku szkolnym. Kluczową rolę odgrywa także praca nad budowaniem wspierającego środowiska społeczności szkolnej, w której uczniowie nie boją się prosić o pomoc i zgłaszać sytuacji, w których ktoś przekracza ich granice. Ponadto uczniowie w każdej szkole powinni dokładnie wiedzieć, komu mogą zgłosić sytuację, w której doświadczają lub są świadkami przemocy rówieśniczej (wykres 14).

WYKRES 14.

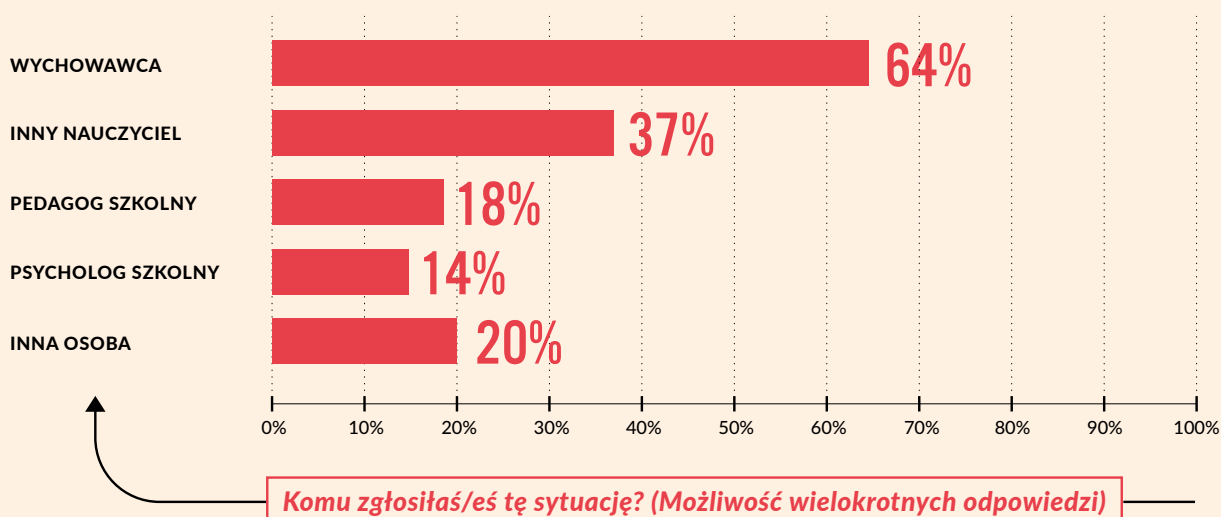
Powody niezgłaszania przemocy rówieśniczej (N=21 902)

Ucniowie, którzy zadeklarowali zgłaszanie przemocy (N=48 944), zostali poproszeni o wskazanie, do kogo się z tym zwrócili. Taką osobą najczęściej był wychowawca klasy (64%) oraz inny nauczyciel (37%). Co piąty z respondentów (18%) zgłosił fakt przemocy w środowisku szkolnym pedagogowi szkolnemu, a 14% – psychologowi szkolnemu. Dodatkowo co piąty uczeń (20%) powiedział o doświadczeniu przemocy rówieśniczej innej osobie. Można ją było wskazać w ramach pytania z możliwością otwartej odpowiedzi. Wśród najczęściej pojawiających się osób zostali wymienieni bliscy – rodzice, rodzeństwo i inni członkowie rodziny oraz przyjaciele. Niektórzy uczniowie zadeklarowali zgłoszenie sytuacji przemocy rówieśniczej dyrekcji szkoły (wykres 15).

WYKRES 15.

Osoby, którym zgłoszono przemoc rówieśniczą (N=48 944)

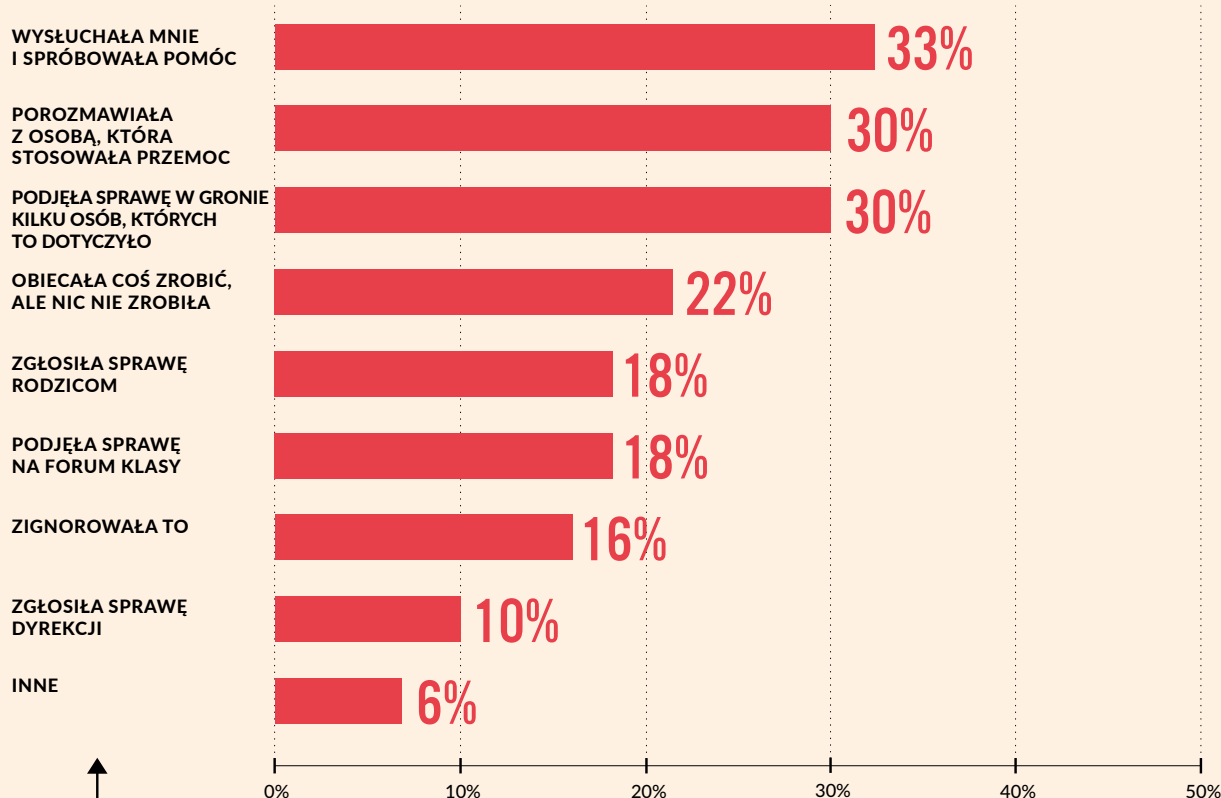
W odpowiedzi na zgłoszenia przemocy rówieśniczej tylko jedna trzecia uczniów (33%) została wysłuchana i otrzymała próbę pomocy. W podobnym odsetku przypadków (30%) podjęto sprawę w gronie kilku osób, których ten problem dotyczył, odbyła się też rozmowa z osobą stosującą przemoc (30%).

Co piąta osoba, która zgłosiła fakt przemocy w środowisku szkolnym (22%), zadeklarowała, że spotkała się z obietnicą pomocy a jednocześnie brakiem żadnego działania, a 16% badanych – ze zignorowaniem zgłoszenia. Uwzględniając nakładanie się odpowiedzi, łącznie niemal jedna trzecia uczniów (32%) zgłaszających problem przemocy rówieśniczej spotkało się z brakiem reakcji. Jest to bardzo alarmujący wynik, który wskazuje na problemy ze skutecznym reagowaniem w takich sytuacjach.

W jednej piątej przypadków (18%) osoba interweniująca podjęła sprawę na forum klasy oraz zgłosiła sprawę rodzicom (18%). W 10% przypadków problem zgłoszono dyrekcji (wykres 16).

WYKRES 16.

Reakcje osób, którym zgłoszono przemoc rówieśniczą (N=48 944)

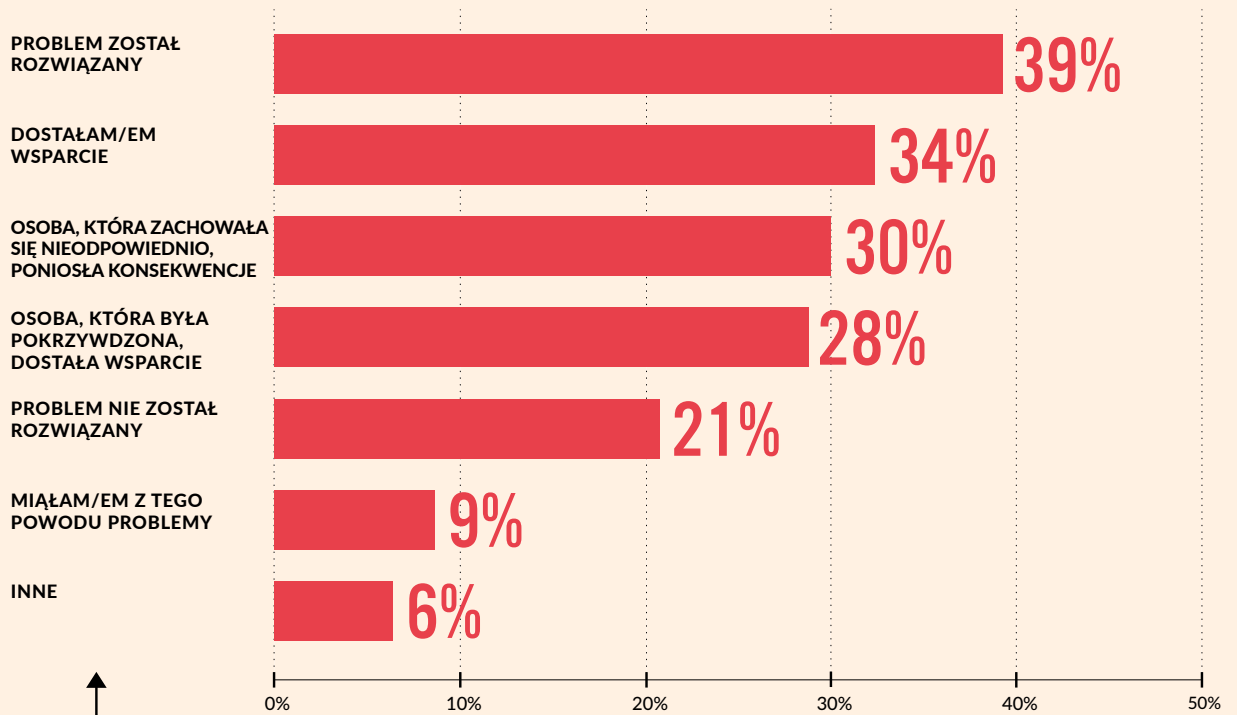

Jak zareagowała osoba, której zgłosiłaś/eś tę sytuację?
(Możliwość wielokrotnych odpowiedzi)

Zgłaszających zapytano też, jak zakończyła się dana sytuacja. Dwoje na pięcioro nastolatków (39%) w konsekwencji swojego zgłoszenia otrzymało pomoc, wskutek której problem został rozwiązany. Tylko co trzecia osoba (34%) twierdzi, że dostała w tej sytuacji wsparcie. W podobnym odsetku przypadków osoba, która zachowała się nieodpowiednio, poniosła konsekwencje (30%), a pokrzywdzona otrzymała wsparcie (28%). Z kolei jedna piąta badanych (21%) wyraźnie zadeklarowała, że ich problem nie został rozwiązany, a 9% uczniów, którzy zgłosili przemoc w środowisku rówieśniczym, miało z tego powodu problemy. Dane te również wskazują na niedomogi systemów reagowania w środowisku szkolnym (wykres 17).

WYKRES 17.

Konsekwencje zgłoszenia przemocy rówieśniczej (N=48 944)

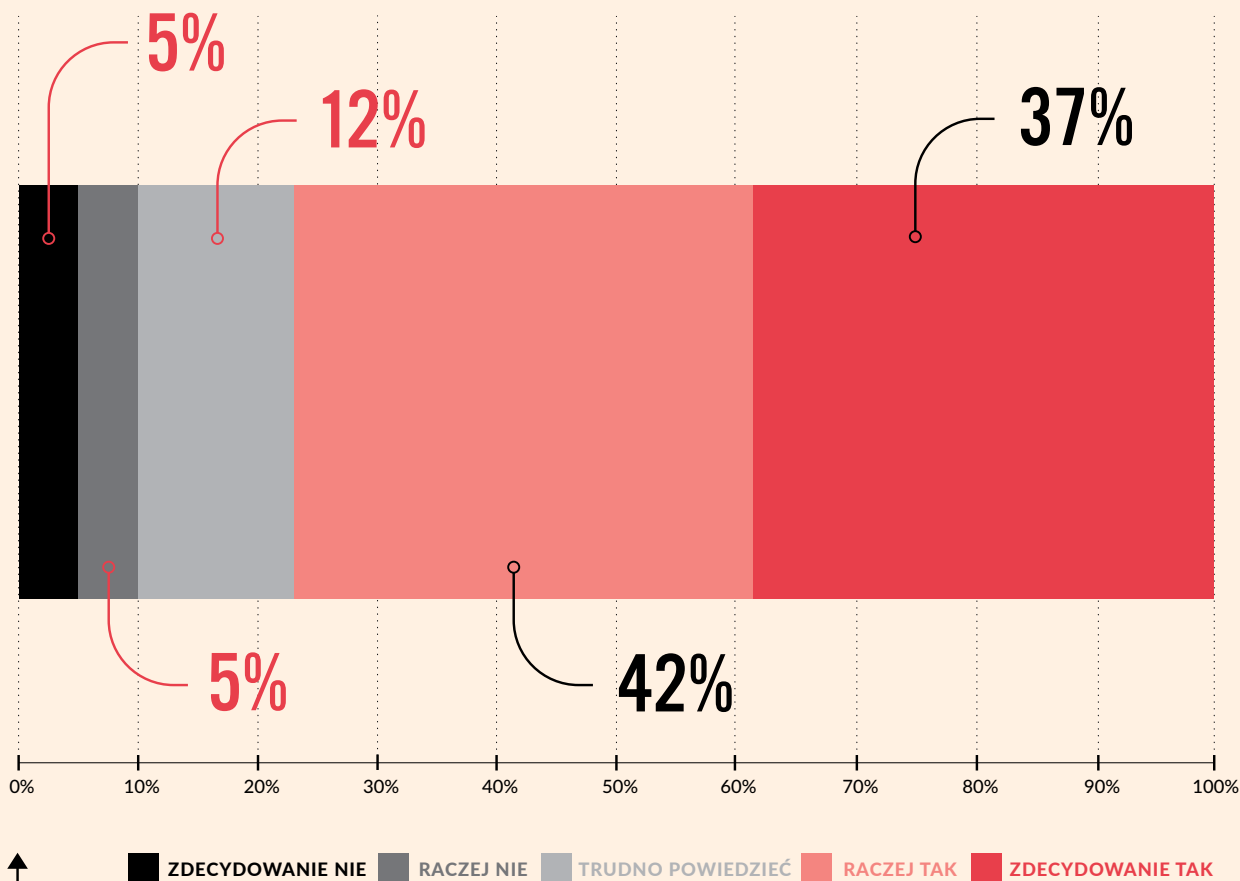

*Co wydarzyło się w wyniku Twojego zgłoszenia?
Możliwość wielokrotnych odpowiedzi*

Wszyscy respondenci zostali spytani, czy wiedzą, gdzie szukać pomocy, jeśli spotka ich przykra sytuacja. Większość nastolatków (79%) odpowiedziało twierdząco, z czego 37% wybrało odpowiedź „zdecydowanie tak” a 42% – „raczej tak”. Łącznie co dziesiąty ankietowany (suma odpowiedzi „zdecydowanie nie” i „raczej nie”) nie ma świadomości co do możliwości uzyskania pomocy w trudnościach. Podobny odsetek uczniów (12%) udzielił odpowiedzi „trudno powiedzieć”, co również wskazuje na niewystarczającą wiedzę dotyczącą poszukiwania pomocy w obliczu przeżywanych trudności (wykres 18).

WYKRES 18.

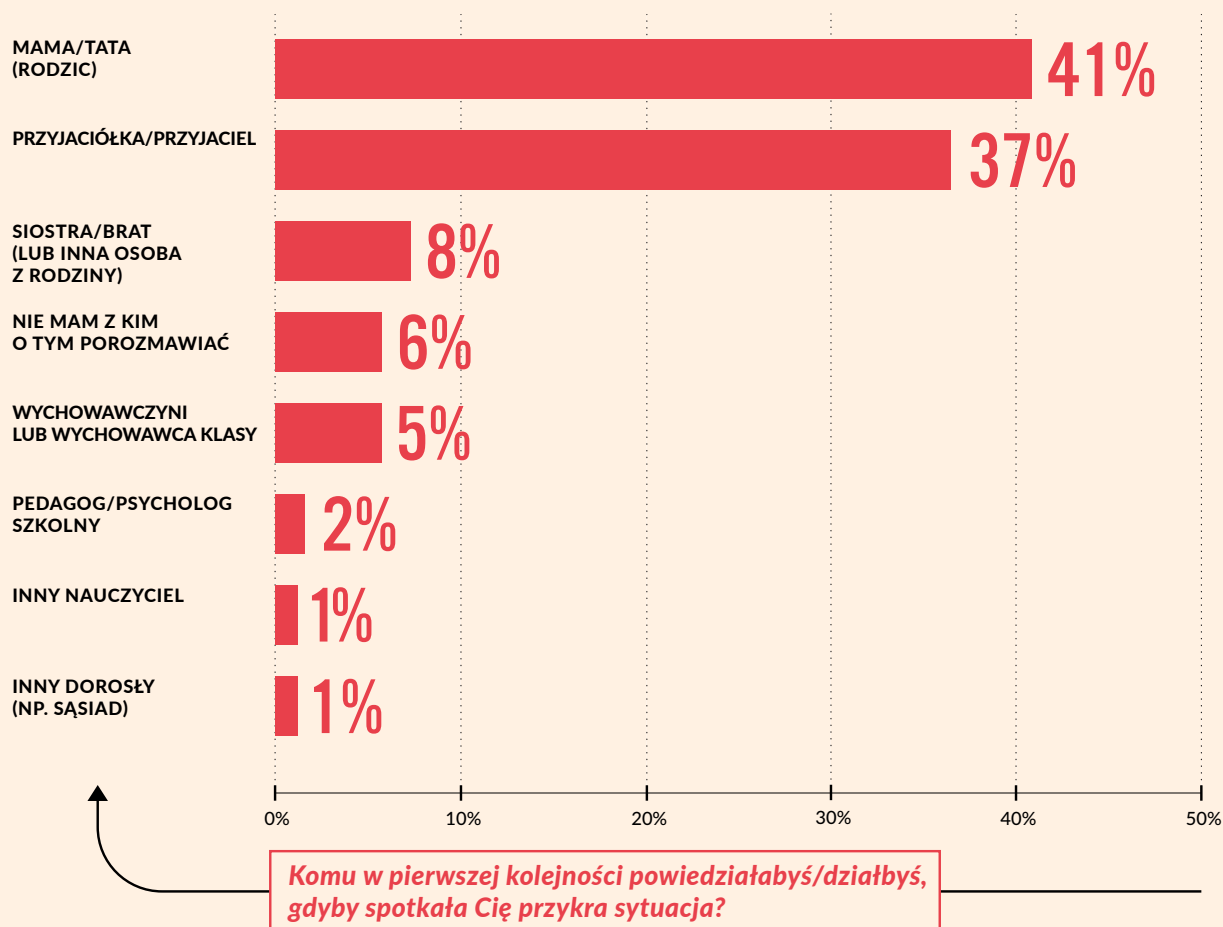
Świadomość możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji (N=141 911)

Czy wiesz, gdzie szukać pomocy, jeżeli spotka Cię przykra sytuacja?

Uczniowie określili również, kto jest dla nich tzw. osobami zaufania, czyli z kim w pierwszej kolejności podzielią się tym, że spotkała ich przykra sytuacja. Wśród najczęstszych wskazań znaleźli się rodzice (41%) oraz przyjaciele (37%). Tylko co dziesiąta osoba (8%) w pierwszej kolejności powiedziałaaby o swoich trudnościach rodzeństwu, a 6% badanych zadeklarowało, że nie ma z kim o tym porozmawiać. Jeszcze niższe wskazania uzyskali: wychowawca/wychowawczyni (5%), szkolny pedagog lub psycholog (2%) i inny nauczyciel (1%), co może wskazywać na niskie zaufanie do kadry pedagogicznej w obszarze zgłaszania przemocy.

Osoby będące dla młodzieży „osobami zaufania” (N=141 911)

KLIMAT SZKOLNY

Dotychczas przeprowadzone badania naukowe potwierdzają wpływ tzw. klimatu szkoły na skalę przemocy rówieśniczej. W szkołach, w których uczniowie określają go jako pozytywny, wskaźnik wiktyimizacji jest niższy niż w placówkach z mniej przyjazną i sprzyjającą uczniom atmosferą. Na klimat szkolny składają się takie elementy, jak: jakość relacji społecznych, czyli wartości i postawy obecne w relacjach między nauczycielami, dyrektorem, uczniami i rodzicami; poczucie bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego; poziom rywalizacji; równe traktowanie; obszary decyzyjności czy możliwości zaangażowania w życie szkolne (por. Przewłocka, 2015).

Aby sprawdzić, jak uczniowie oceniają klimat placówek, do których uczęszczają, zastosowano składającą się z dziesięciu stwierdzeń pięciostopniową skalę. Wybrane stwierdzenia stanowiły elementy składowe klimatu szkoły. Cztery z nich zaczerpnięto z badania *Przemoc w szkole* (Komendant-Brodowska, 2011). Dziewięć stwierdzeń miało charakter pozytywny, a jedno – negatywny.

Większość badanych (69%) przyznała, że czuje się w swojej szkole całkowicie bezpiecznie (suma odpowiedzi „zgadzam się” oraz „zdecydowanie się zgadzam”). Co piąty uczeń (20%) nie zgodził się z tym stwierdzeniem (suma odpowiedzi „nie zgadzam się” i „zdecydowanie się nie zgadzam”). Tylko 39% uczniów przyznało, że chętnie chodzi do swojej szkoły, a taki sam odsetek badanych (38%) nie zgodził się z tym stwierdzeniem.

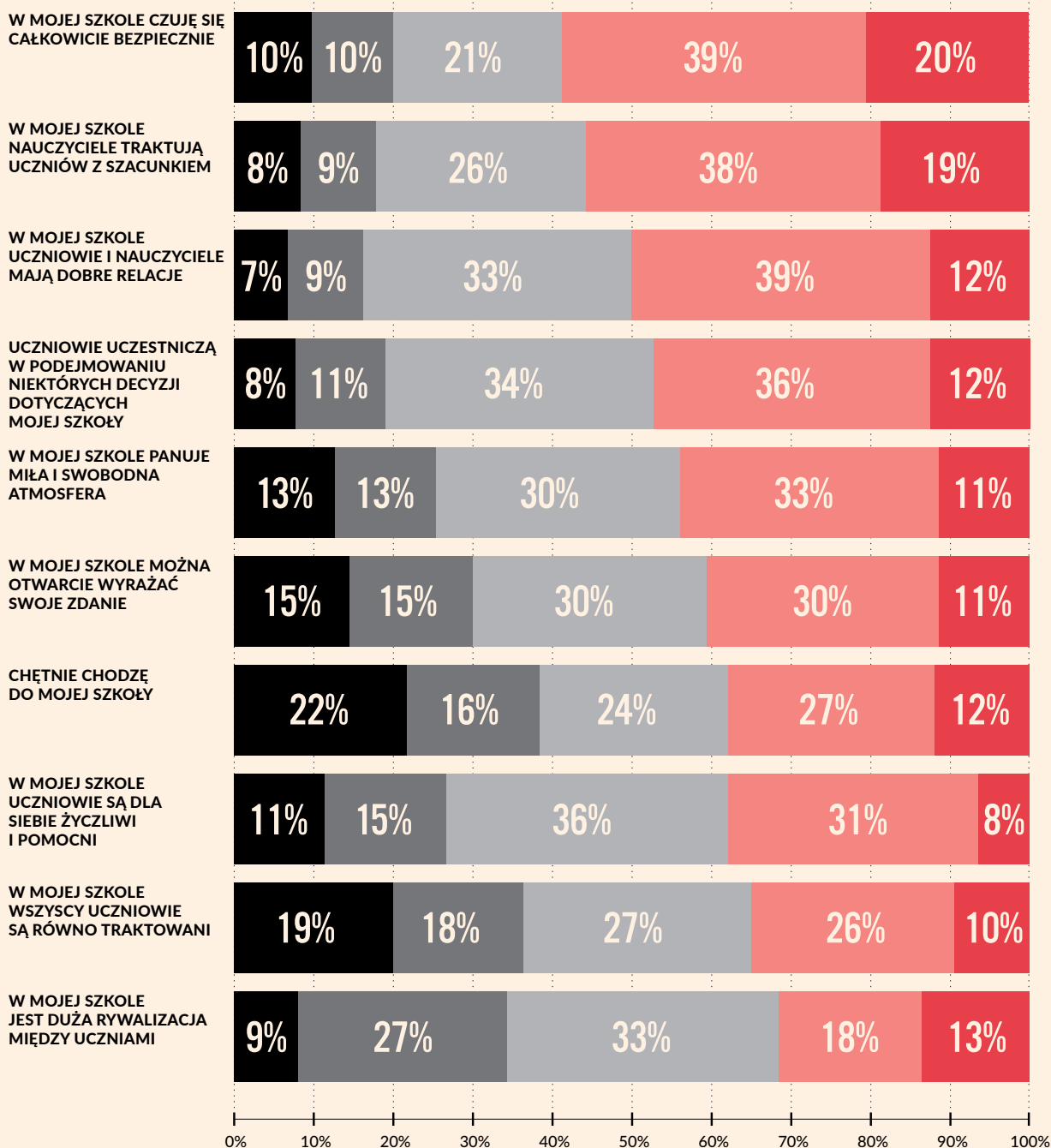
Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że badani lepiej oceniają relacje pomiędzy uczniami a nauczycielami w swoich szkołach niż relacje rówieśnicze. Traktowanie uczniów przez nauczycieli z szacunkiem zadeklarowało łącznie 57% badanych, podczas gdy życzliwość

i pomocność w relacjach rówieśniczych – jedynie 37%. Warto zwrócić uwagę na wysoki odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć”, co wskazuje na wątpliwości co do oceny zachowań w relacjach rówieśniczych. Z kolei na dobre relacje pomiędzy uczniami a nauczycielami wskazała połowa badanych (51%).

Uczestnictwo uczniów w podejmowaniu niektórych decyzji dotyczących społeczności szkolnych zadeklarowała niecała połowa (48%) młodzieży, a możliwość otwartego wyrażania swojego zdania – 41% badanych. Warto zaznaczyć, że prawie co trzeci uczeń (30%) przyznał, że nie może otwarcie wyrażać w szkole swojego zdania (wykres 20).

WYKRES 20.

Ocena klimatu szkoły (N=141 911)

ZDECYDOWANIE NIE
 RACZEJ NIE
 TRUDNO POWIEDZIEĆ
 RACZEJ TAK
 ZDECYDOWANIE TAK

Zaznacz, na ile zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami

Podczas gdy dziewczęta i chłopcy ocenili poszczególne elementy klimatu szkoły w porównywalny sposób, osoby określające swoją płć jako „inna” wystawiły wszystkim stwierdzeniom stanowiącym pozytywny element klimatu szkoły wyraźnie niższe oceny, a stwierdzeniom negatywnym – wyższe (tabela 8).

W grupie wiekowej 16–17 lat więcej młodzieży (50%) deklaroowało zgodność ze stwierdzeniem dotyczącym miłej i swobodnej atmosfery panującej w szkole niż wśród respondentów w wieku 10–12 lat (38%). Z kolei najmłodsi badani (10–12 lat) częściej (40%) niż uczniowie w wieku 13–15 (34%) i 16–17 lat (33%) wskazywali na poczucie równego traktowania oraz traktowanie uczniów przez nauczycieli z szacunkiem (64% vs 54% vs 52%).

TABELA 8.

Ocena klimatu szkoły (suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”)

	OGÓŁEM		WIEK			PŁĆ		
	(N=141 911)		10-12 LAT	13-15 LAT	16-17 LAT	CHŁOPAK	DZIEWCZYNA	INNA
W MOJEJ SZKOLE PANUJE MIŁA I SWOBODNA ATMOSFERA.	62 639	44%	38%	46%	50%	46%	43%	29%
CHĘTNIE CHODZĘ DO MOJEJ SZKOŁY.	54 645	39%	40%	37%	38%	40%	39%	22%
W MOJEJ SZKOLE MOŻNA OTWARCIE WYRAŻAĆ SWOJE ZDANIE.	57 561	41%	40%	39%	43%	43%	39%	25%
W MOJEJ SZKOLE CZUJĘ SIĘ CAŁKOWICIE BEZPIECZNIE.	83 301	59%	57%	58%	63%	61%	58%	36%
W MOJEJ SZKOLE JEST DUŻA RYWALIZACJA MIĘDZY UCZNIAMI.	43 890	31%	33%	31%	28%	32%	29%	38%
W MOJEJ SZKOLE NAUCZYCIELE TRAKTUJĄ UCZNIÓW Z SZACUNKIEM.	80 534	57%	64%	54%	52%	57%	58%	32%
W MOJEJ SZKOLE UCZNIOWIE SĄ DLA SIEBIE ŻYCZLIWI I POMOCNI.	54 558	38%	35%	38%	44%	40%	38%	26%
W MOJEJ SZKOLE WSZYSCY UCZNIOWIE SĄ RÓWNO TRAKTOWANI.	50 747	36%	40%	34%	33%	37%	36%	20%
W MOJEJ SZKOLE UCZNIOWIE I NAUCZYCIELE MAJĄ DOBRE RELACJE.	71 568	51%	54%	47%	51%	52%	50%	31%
UCZNIOWIE UCZESTNICZĄ W PODEJMOWANIU NIEKTÓRYCH DECYZJI DOTYCZĄCYCH MOJEJ SZKOŁY.	67 878	48%	42%	49%	54%	45%	52%	35%

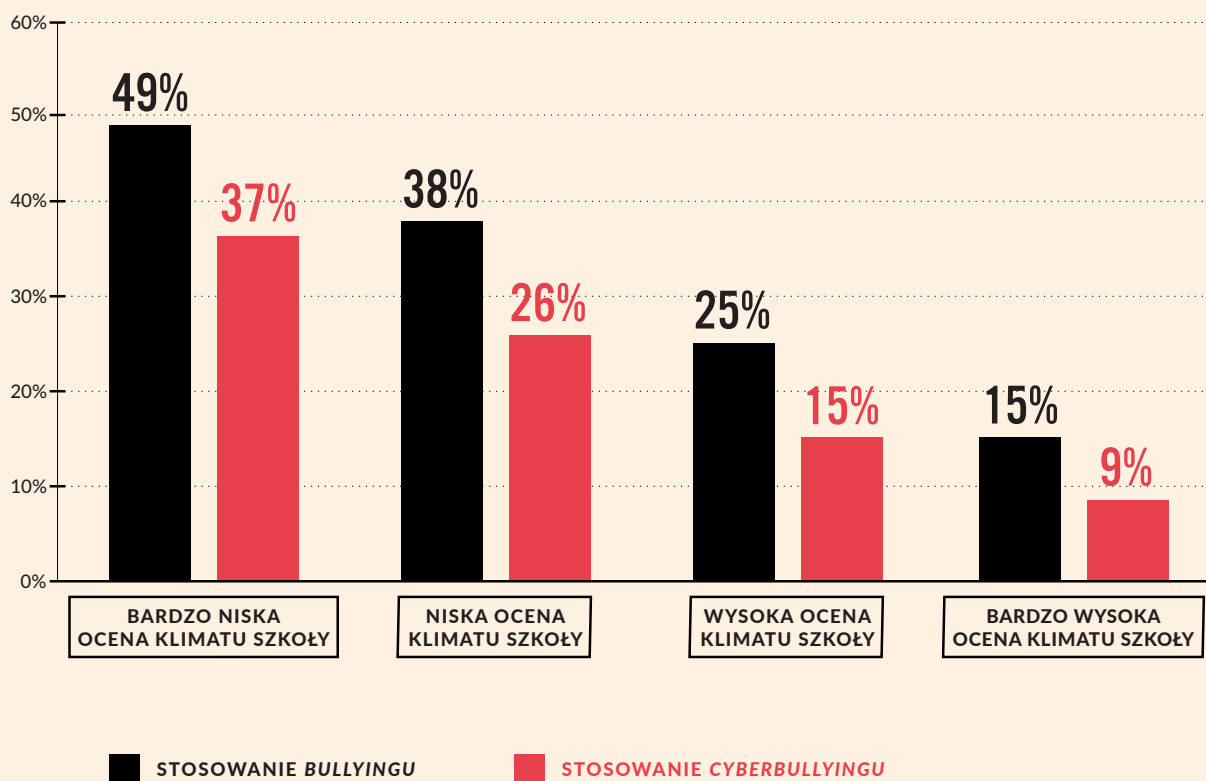
Sumę punktów uzyskanych przez respondentów na skali oceny klimatu szkoły przyporządkowano czterem kategoriom: bardzo niska ocena klimatu szkoły, niska ocena klimatu szkoły, wysoka ocena klimatu szkoły oraz bardzo wysoka ocena klimatu szkoły. Na wykresie 20 przedstawiono skalę doświadczania *bullyingu* i *cyberbullyingu* w podziale na cztery kategorie oceny klimatu szkoły.

W wyniku przeprowadzonych analiz ustalono, że doświadczenie *bullyingu* i *cyberbullyingu* jest negatywnie skorelowane z oceną klimatu szkoły (odpowiednio $r=-0,265$ i $r=-0,249$, $p<0,05$). Oznacza, to że w placówkach o niskiej lub bardzo niskiej ocenie ich klimatu więcej uczniów doświadczało *bullyingu* oraz *cyberbullyingu* niż w tych, których klimat był oceniany przez uczniów wysoko lub bardzo wysoko. Potwierdziło to wcześniejsze ustalenia badawcze z projektu RESQL realizowanego w polskich szkołach dotyczące istotnego związku klimatu szkolnego ze zjawiskiem przemocy rówieśniczej (Rycielski i in., 2025).

Co drugi uczeń (49%), który bardzo nisko ocenił klimat swojej szkoły, doświadczył *bullyingu*, a więcej niż jedna trzecia (37%) – *cyberbullyingu*. Również wśród uczniów, którzy nisko ocenili klimat swojej szkoły, wskaźnik doświadczenia *bullyingu* i *cyberbullyingu* był wyższy niż ogółem. Doświadczenie *bullyingu* zadeklarowało 38% badanych, którzy nisko ocenili klimat swojej szkoły, z *cyberbullyingiem* zaś spotkał się co czwarty uczeń (26%). Wśród młodzieży, która wysoko oceniła klimat szkoły, co czwarty badany (25%) doświadczył *bullyingu*, a 15% – *cyberbullyingu*. Bardzo wysoka ocena klimatu szkoły przez uczniów wiązała się z najmniejszym odsetkiem doświadczeń *bullyingu* (15%) oraz *cyberbullyingu* (9%) przez respondentów (wykres 21).

WYKRES 21.

Doświadczanie *bullyingu* oraz *cyberbullyingu*
w zależności od oceny klimatu szkoły (N=141 911)

Podsumowanie i rekomendacje

Wyniki przeprowadzonego badania pokazują, że przemoc rówieśnicza jest powszechnym doświadczeniem polskich nastolatków i obejmuje zarówno relacje bezpośrednie, jak i aktywność online. Szczególnie rozpowszechnione są formy przemocy psychicznej (emocjonalnej), takie jak wyśmiewanie, krytykowanie wyglądu czy wykluczanie z grupy. Wielu uczniów doświadcza również przemocy fizycznej oraz cyberprzemocy. Długotrwałe dręczenie (*bullying* i *cyberbullying*) to zjawisko, z którym na co dzień w szkole spotyka się także znacząca część młodzieży, a doświadczenie przemocy często współwystępuje z jej stosowaniem. Wyniki wskazują także na wyraźne różnice związane z wiekiem i płcią – młodsze nastolatki częściej angażują się w przemoc, a szczególnie narażoną grupą są osoby określające swoją płć jako „inną”. Choć część uczniów zgłasza sytuacje przemocy, to wielu młodych ludzi nie traktuje takich zachowań jako wystarczająco poważnych lub nie wie, gdzie szukać pomocy. Dodatkowo znaczna część zgłoszeń nie spotyka się z adekwatną reakcją ze strony dorosłych lub szkoły, co może osłabiać zaufanie uczniów do systemu wsparcia. Badanie pokazuje również, że pozytywny klimat szkoły oraz wyższy poziom empatii wiążą się z niższym poziomem *bullyingu* i *cyberbullyingu*, co podkreśla znaczenie działań profilaktycznych opartych na budowaniu bezpiecznych relacji, wzmacnianiu kompetencji społecznych i tworzeniu wspierającego środowiska szkolnego.

Wyniki jednoznacznie ukazują potrzebę podjęcia wieloobszarowej pracy na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci w środowisku szkolnym, a najważniejsze rekomendacje działań w tym zakresie obejmują:

- Wdrażanie kompleksowych programów profilaktycznych, takich jak program RÓWIEŚNICY, które rozwijają empatię, kompetencje społeczne oraz umiejętność regulacji emocji.
- Wzmacnianie pozytywnego klimatu szkoły poprzez budowanie bezpiecznych relacji, poczucia przynależności oraz zaufania między uczniami i nauczycielami.
- Prowadzenie działań edukacyjnych pomagających uczniom rozpoznawać różne formy przemocy rówieśniczej, szczególnie przemocy psychicznej i cyberprzemocy.
- Tworzenie jasnych i dostępnych procedur zgłaszania przemocy w szkołach oraz informowanie uczniów, do kogo mogą zwrócić się po pomoc. Procedury takie powinny być częścią szkolnych standardów ochrony małoletnich.
- Wzmacnianie kompetencji nauczycieli i specjalistów szkolnych w zakresie reagowania na przemoc rówieśniczą oraz udzielania skutecznego wsparcia.
- Rozwijanie działań skierowanych do świadków przemocy, promujących reagowanie i odpowiedzialność za bezpieczeństwo rówieśników.
- Objęcie szczególnym wsparciem młodszych nastolatków oraz grup uczniów bardziej narażonych na doświadczenie przemocy.
- Rozwijanie działań profilaktycznych dotyczących bezpieczeństwa online oraz odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych i komunikatorów.

Bibliografia

- Barlińska, J., Lalak, D., Szuster, A. (2018). Jak skutecznie ograniczyć cyberprzemoc rówieśniczą? – o efektywności metod aktywizujących kompetencje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem empatii. *Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 17(1), 68–95.
- Chicote-Beato, M., González-Víllora, S., Bodoque-Osma, A., Olivas, R. (2024). Cyberbullying intervention and prevention programmes in Primary Education (6 to 12 years): A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*.
- Cook, C.R., Williams, K.R., Guerra, N.G., Kim, T.E., Sadek, S. (2010). Predictors of bullying and victimization in childhood and adolescence: A meta-analytic investigation. *School Psychology Quarterly*, 25(2), 65–83.
- Cosma, A., Molcho, M., Pickett, W. (2024). *A focus on adolescent peer violence and bullying in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey*. World Health Organization. Regional Office for Europe. <https://iris.who.int/handle/10665/376323>
- Gaffney, H., Farrington, D., Espelage, D., Ttofi, M. (2019). Are cyberbullying intervention and prevention programs effective? A systematic and meta-analytical review. *Aggression and Violent Behavior*, 45, 134–153. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.07.002>
- Gouveia, P., Leal, I., Neves, L., Cardoso, J. (2021). Predictors of peer victimisation in the context of secondary school. *Annals of Medicine*, 53(Suppl. 1), S162–S163. <https://doi.org/10.1080/07853890.2021.1896153>
- Kalisz, N., Suhecka, W., Świtąta, J. (2025). *Przemoc rówieśnicza. Rok 2025/2026*. Fundacja GrowSPACE.
- Komendant-Brodowska, A., Baczko-Dombi, A., Giza-Poleszczuk, A. (2011). *Przemoc w szkole. Raport z badań. Szkoła bez przemocy*.
- Lange, R., Wrońska, A., Ładna, A., Kamiński, K., Błażej, M., Jankiewicz, A., Roślaniec, K. (2023). *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców*. NASK – Państwowy Instytut Badawczy.
- Li, S., Gong, N., Lin, Y., Huang, F., Zhang, S., Yu, G. (2025). School climate and cyberbullying victimization: A meta-analysis. *Children and Youth Services Review*, 169, 108064.
- Low, S. (2014). The moderating effects of school climate on bullying prevention efforts. *School Psychology Quarterly: the Official Journal of the Division of School Psychology*, American Psychological Association.
- Ładna, A., Kamiński, K., Roślaniec, K., Wrońska, A., Błażej, M., Jankiewicz, A., Konopczyński, F., Nawrot, M. (2025). *Nastolatki. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców*. NASK – Państwowy Instytut Badawczy.

- Makaruk, K., Drabarek, K., Popyk, A., Wójcik, Sz. (2023). *Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023*. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę.
- Makaruk, K. (2022). Przemoc rówieśnicza. W: M. Sajkowska, R. Szredzińska (red.), *Dzieci się liczą 2022. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa i rozwoju dzieci w Polsce* (s. 256–273). Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę.
- Montero-Montero, D., López-Martínez, P., Martínez-Ferrer, B., Moreno-Ruiz, D. (2021). The Mediating Role of Classroom Climate on School Violence. *International journal of environmental research and public health*, 18(6), 2790. <https://doi.org/10.3390/ijerph18062790>
- Mróz, J.T., Wójcik, M., Pyżalski, J. (2022). Bullying – prześladowanie rówieśnicze. Prawdy i mity na temat zjawiska. *Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 21(4), 34–85.
- Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do?* Blackwell Publishers.
- Olweus, D. (2013). School bullying: Development and some important challenges. *Annual review of clinical psychology*, 9(1), 751–780.
- Popyk, A. (2023). Skala i uwarunkowania przemocy rówieśniczej – wyniki Diagnozy przemocy wobec dzieci w Polsce 2023. *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 22(4), 37–62.
- Przewłocka, J. (2015). *Bezpieczeństwo uczniów i klimat społeczny w polskich szkołach. Raport z badań*. Instytut Badań Edukacyjnych.
- Pyżalski, J. (2012). *Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży*. Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Pyżalski, J., Plichta, P., Tomczyk, Ł. (2026). *Polskie badanie EU Kids Online 2026. W stronę nowych wyzwań. Reprezentatywne badanie uczniów i uczennic w wieku 10–16 lat*. Wydawnictwo Naukowe UAM. <https://fundacja.orange.pl/app/uploads/2026/04/raport-eu-kids-online-2026.pdf>
- Rycielski, P., Żurowska, M., Skorupski, Ł., Wójcik, M., Rzeńca, R., Kaczan, R., Pasiak, K., Dankowska, K., Loretz, J. (2025.) *Raport: Efektywność systemu zapobiegania bullyingowi RESQL - skuteczność działania*. RESQL Sp. z o.o., Uniwersytet SWPS. https://swps.pl/images/RESQL/Raport_-_Efektywnos%CC%81c%CC%81_systemu_zapobiegania_bullyingowi_-_RESQL.pdf
- Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S., Hasebrink, U. (2020). *EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries*. EU Kids Online.
- Tucker, C.J., Finkelhor, D., Turner, H. (2020). Family predictors of sibling versus peer victimization. *Journal of Family Psychology*, 34(2), 186–195.
- UNESCO (2017). *School violence and bullying. Global status report*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Walters, G.D. (2020). Przemoc rówieśnicza (bullying) wśród osób w wieku szkolnym – wiktylizacja i sprawstwo. Metaanaliza badań prospektywnych. *Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 19(4), 74–98.
- Wójcik, Sz., Makaruk, K., Kopycka, J., Szotajska, J., Organista, N. (2024). *Przemoc wobec dzieci w sporcie. Pełny raport z badań ilościowych*. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę.
- Wójcik, Sz. (2024). Klasyfikacja dzieci doświadczających przemocy rówieśniczej w Polsce przy użyciu analizy klas latentnych. *Psychologia Wychowawcza*, 71(29), 55–67.

CZY TWOJA SZKOŁA MA

POMYSŁ NA PRZECIWDZIAŁANIE

przemocy rówieśniczej

MY MAMY

I CHĘTNIE SIĘ NIM PODZIELIMY!

ROWIESNICY.PL

Szkoły

które dołączają, otrzymują:

- 10 scenariuszy zajęć (13–16 lat)
- Edukacyjny serial
- Materiały o relacjach offline i online
- Szkolenia i webinary
- Narzędzie do diagnozy przemocy rówieśniczej
- Wszystko bezpłatnie

ROWIESNICY.PL

